Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 1987–1988

20046 Regelen inzake de opneming in Nederland van buitenlandse pleegkinderen met het oog op adoptie

Nr. 6

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 21 maart 1988

1. Algemeen

Het stemt tot voldoening dat het wetsvoorstel in het algemeen gunstig is ontvangen. Met de leden van de Vaste Commissie betreur ik dat de voorbereiding een aantal jaren heeft moeten duren. De late indiening van het voorstel is aan een aantal factoren toe te schrijven. Zoals in het algemene gedeelte van de memorie van toelichting, onder B, is aangegeven, is een van die factoren gelegen in de door mijn ambtsvoorganger in 1982 ondernomen poging om een partiële wettelijke voorziening ter zake van de opneming van buitenlandse pleegkinderen te treffen. De bezwaren van de Raad van State tegen het desbetreffende voorstel waren aanleiding om een andere, meer omvattende regeling te ontwerpen en over de inhoud hiervan uitvoerig overleg te plegen met de bemiddelende organisaties. Mede in het licht van de daarbij gedane bevindingen werd het ontwerp opnieuw kritisch bezien. Daarbij werd duidelijk dat er aanleiding was geen centraal orgaan in het leven te roepen.

In diezelfde periode werden de financiële aspecten van nieuwe regelgeving aan strengere normen gebonden, terwijl ook het streven naar deregulering de methode van wetgeven begon te beïnvloeden. Deze ontwikkelingen hebben onder meer geleid tot de in overleg met de betrokken instanties genomen beslissing om in de voor te stellen wettelijke regeling het College van Advies voor de Kinderbescherming te belasten met een taak die tot op zekere hoogte vergelijkbaar is met die welke tot dusver is verricht door de Adviescommissie Buitenlandse Pleegkinderen. Deze laatste commissie zal bij de inwerkingtreding van het wetsvoorstel van haar opdracht worden ontheven.

Nadat het aan deze ontwikkelingen aangepaste voorstel van wet aan de Raad van State was voorgelegd, bleek de noodzaak van een aantal bezuinigingen op de kosten van de raden voor de kinderbescherming. In deze heroverweging werden ook de werkzaamheden van de raden op het gebied van de interlandelijke adoptie betrokken. De besluitvorming over deze aangelegenheid heeft zeer veel tijd gekost en heeft tot aanpassing van de bepalingen van het wetsvoorstel met betrekking tot de voorlichting geleid. Eerst na deze aanpassing kon het voorstel van wet worden ingediend.

De leden van de C.D.A.-fractie onderschreven de uitgangspunten van het wetsvoorstel en onderstreepten de noodzaak van zorgvuldigheid bij een zo ingrijpende gebeurtenis als de interlandelijke adoptie. Zij waren van mening dat de kennis die aanwezig is bij de raden voor de kinderbescherming, benut dient te worden voor gezinsonderzoek. Wel vroegen deze leden of door halvering van de onderzoektaak voor de raden, de noodzakelijk geachte voorlichting voldoende opgevangen kan worden door de vergunninghouders.

Anders dan door het gestelde op blz. 4 van de memorie van toelichting wordt gesuggereerd, zal de reductie van de onderzoekstaak van de raden voor de kinderbescherming niet ertoe leiden dat de verstrekking van voorlichting door de gezamenlijke vergunninghouders wordt overgenomen. De algemene voorlichting – bij het geven waarvan, door een van de bemiddelende organisaties, de raden voor de kinderbescherming tot dusver in zekere mate waren betrokken – zal in de toekomst door een speciaal daartoe op te richten en met professionele krachten te bemannen privaatrechtelijke organisatie ter hand worden genomen. Die organisatie zal worden gefinancieerd uit bijdragen van de aspirant-pleegouders aan de voorlichting. Aan de werkzaamheden van die organisatie zullen de raden voor de kinderbescherming niet deelnemen, hetgeen op zichzelf reeds een vermindering van hun werklast meebrengt. Verder zal de algemene voorlichting in de nieuwe opzet, sterker nog dan voorheen, in het bijzonder erop gericht zijn het selectieproces te bevorderen. Beoogd wordt te bereiken dat echtparen die zich tevoren onvoldoende van de consequenties van de adoptie van een buitenlands pleegkind bewust waren, zich in deze fase nader beraden omtrent de juistheid van hun beslissing. Dat kan er eventueel toeleiden dat zij ervan afzien om het onderzoek van de raad voor de kinderbescherming te ondergaan. Ik ga ervan uit dat de selecterende werking van de algemene voorlichting zodanig zal zijn dat het aantal gezinsonderzoeken kan worden beperkt. In het licht van het vorenstaande acht ik de doelstelling van een halvering van de onderzoekstaak gerechtvaardigd.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen voorts waarom in de memorie van toelichting de nazorg niet nader is uitgewerkt.

Deze taak is genoemd in verband met het bepaalde in artikel 12, zevende lid, waarin van de vergunninghouders een bereidheid tot onderlinge samenwerking wordt verlangd. Naar mijn mening behoeven geen nadere regels te worden gesteld ten aanzien van de wijze waarop de samenwerking op dit gebied tot stand moet komen of de vorm waarin nazorg wordt gegeven. Van moeilijkheden op dit gebied is mij niet gebleken. Een coördinerende taak op dit gebied wordt reeds vervuld door de Stichting Werkverband Adoptie Nazorg (WAN).

Onder nazorg wordt in de stukken betreffende dit wetsvoorstel uitsluitend verstaan de eventuele assistentie aan pleegouders in de periode vanaf de opneming van het buitenlandse pleegkind tot de adoptie. Deze periode duurt doorgaans niet meer dan anderhalf jaar. Zij omvat niet de begeleiding bij problemen die zich in een later stadium voordoen. Deze laatste problemen zijn aan de orde gesteld in een onderzoek door het Instituut voor Pedagogische en Andragogische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit te Utrecht, welk onderzoek in 1987 is afgerond, en het lopende onderzoek van de afdeling kinder- en jeugdpsychiatrie van het Sophia Kinderziekenhuis te Rotterdam. Bij de beantwoording van vragen van de leden van de V.V.D.-fractie zal ik hierop nader ingaan. De problemen bij de verdere begeleiding zijn reeds in 1982 aanleiding geweest tot het opzetten van een netwerk van adoptie-aandachtsfunctionarissen bij de R.I.A.G.G.'s. Beoogd is aldus ervoor te zorgen dat bij deze instellingen de nodige kennis en ervaring beschikbaar is.

Het verheugt mij te vernemen dat de leden van de C.D.A.-fractie zich konden verenigen met de overwegingen die ertoe hebben geleid om af te zien van de instelling van een centraal orgaan.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen wanneer de totale adoptie zal worden aangepast aan de eisen van de tijd, met name wanneer er een nota zal verschijnen over de stiefouderadoptie en de voor- en tegenargumenten betreffende het vetorecht van de andere ouder.
Naar aanleiding van deze vraag merk ik op dat binnenkort de Kamer een notitie zal bereiken over adoptie anders dan door een echtpaar en stiefouderadoptie, waarin uitvoerig wordt ingegaan op de hier aan de orde gestelde kwestie.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen naar de duur van de gemiddelde wachttijd vanaf het moment van de aanvraag van een beginseltoestemming tot dat van plaatsing van een buitenlands pleegkind.
De tijdsduur tussen het moment van aanvraag van een beginseltoestemming en dat waarop het gezinsonderzoek door de raad wordt ingesteld, bedraagt thans gemiddeld anderhalf jaar. Het tijdsverloop tussen het moment van verstrekking van de beginseltoestemming en de opneming van een buitenlands pleegkind bedraagt, naar mij van de zijde van een aantal bemiddelaars werd meegedeeld, momenteel ongeveer twee jaar. Doordat onder de voorgestelde wettelijke regeling de inschrijving bij een vergunninghouder vanaf het tijdstip van de aanvraag van de beginseltoestemming mogelijk wordt, zal de wachttijd aanzienlijk kunnen worden bekort. De lengte van de wachttijd is uiteraard sterk afhankelijk van het aanbod van voor adoptie beschikbare kinderen in de betrokken landen en van de eisen van aspirant-pleegouders.

Uit de bij deze memorie gevoegde statistische gegevens blijkt hoe zich de jaarlijks ingediende aantallen verzoeken om een beginseltoestemming verhouden tot de aantallen geplaatste kinderen.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie met betrekking tot de landen van herkomst en de houding van deze landen ten aanzien van het adopteren van «hun» kinderen, kan ik mededelen dat de belangrijkste toeleverende landen zijn: Sri Lanka (tot 1 juni 1987), India, Colombia en Korea. In het algemeen kan worden gesteld dat de landen waar de meeste kinderen vandaan komen, ten aanzien van interlandelijke adoptie dezelfde opvattingen huldigen als Nederland. Die opvattingen stemmen overeen met de VN-verklaring van 3 december 1986 inzake de sociale en juridische beginselen met betrekking tot de bescherming en het welzijn van kinderen, in het bijzonder met betrekking tot de plaatsing in pleeggezinnen en adoptie van kinderen afkomstig uit zowel het eigen land als het buitenland. Deze verklaring is in een Nederlandse vertaling gepubliceerd in Nederlandse Staatscourant 1987, nr. 223. De genoemde landen staan positief tegenover de adoptie van deze kinderen in Nederland.

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten te weten of over de overheveling van bepaalde taken van de raden voor de kinderbescherming naar particuliere instanties overleg is gevoerd met de raden of met de Vereniging van secretarissen van de raden voor de kinderbescherming.
De beperking van de onderzoekstaak van de raden voor de kinderbescherming met betrekking tot de opneming van buitenlandse pleegkinderen, die twaalf formatieplaatsen betreft, maakt deel uit van de taakstelling om in totaal 150 formatieplaatsen in de periode van 1987–1990 bij de raden te doen vervallen. Ten einde deze taakstelling te realiseren, zijn op 2 maart 1987 voorstellen aan de raden voorgelegd. Het aanvankelijke voorstel beoogde de genoemde onderzoekstaak geheel te beëindigen. Dit voorstel is, evenals andere voorstellen, met de voorzitters en de secreta-

rissen van de raden voor de kinderbescherming besproken op 27 maart 1987. Naar aanleiding van deze bespreking en in verband met de internationaal gehuldigde opvattingen omtrent de waarborgen waarmee het gezinsonderzoek moet zijn omkleed, ben ik tot de slotsom gekomen dat de onderzoekstaak niet kan worden beëindigd, maar wel in zekere mate kan worden beperkt. Het desbetreffende beleidsvoornemen heb ik bij brief van 9 juni 1987, nr. 360/787 aan de voorzitter van de Tweede Kamer en aan de raden voor de kinderbescherming kenbaar gemaakt.

Ten onrechte veronderstelden de leden van de P.v.d.A.-fractie dat de overheveling van het aandeel van de raden voor de kinderbescherming in de algemene voorlichting naar een voor dat doel in het leven te roepen privaatrechtelijke instelling geen verschuiving van taken zou meebrengen ten opzichte van de huidige situatie. Weliswaar zal, zoals door deze leden is opgemerkt, ook in de toekomst tijdens de individuele gesprekken van de medewerkers van de raad met de aspirant-pleegouders, voorlichting worden gegeven. Dit neemt echter niet weg dat de tot nu toe door de raden aan de algemene voorlichting gegeven bijdrage komt te vervallen. Zoals ik reeds eerder heb uiteengezet, is de vermindering van het aantal formatieplaatsen mede daarop gebaseerd.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen zich nog af of met betrekking tot de uitvoering van de gezinsonderzoeken specialisatie in een aparte afdeling of in een team van enkele raden aanbeveling zou verdienen.
In de memorie van toelichting op het wetsvoorstel is reeds gesteld dat specialisatie op dit werkgebied het nadeel van eenzijdigheid heeft. Ook in organisatorisch opzicht levert zij bezwaren op: zij bemoeilijkt het flexibel inzetten van medewerkers voor andere taken, bijvoorbeeld bij ziekte of vakantie. De raden voor de kinderbescherming hebben wel de vrijheid om een of meer medewerkers meer dan gemiddelde aandacht aan deze zaken te laten besteden, waardoor een zekere mate van bijzondere deskundigheid kan ontstaan. De mogelijkheid van uitwisseling van deskundigheid op het gebied van gezinsonderzoeken tussen de raden onderling blijft bestaan.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen wat het kennelijk belang van het kind – uitgangspunt voor iedere adoptie, gelet op artikel 227, eerste lid, Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek – inhoudt. Meer concreet vroegen deze leden of met de nadere omschrijving van de belangen van het kind dat pas tot adoptie mag worden overgegaan, als elke hulp aan het kind in het land van herkomst ontbreekt, ook bedoeld kan zijn de plaatsing in een instelling of kindertehuis. Deze leden stelden dat dit in strijd zou zijn met de VN-verklaring 41/85 inzake beginselen ter bescherming van kinderen.
De VN-verklaring 41/85 heeft betrekking op adoptie van zowel kinderen uit het eigen land als kinderen uit het buitenland. In artikel 4 van deze resolutie is bepaald dat, indien een kind niet door de eigen ouders kan worden verzorgd, overwogen dient te worden deze verzorging te doen geschieden door familieleden van de ouders of in een vervangend gezin. Als dit niet tot de mogelijkheden behoort en een verzorging van het kind elders noodzakelijk is, komt een geschikte residentiële voorziening in aanmerking. Het vervangende gezin kan zowel een pleeggezin als een adoptiefgezin zijn. In artikel 5 is bepaald dat, wanneer het kind aan de verzorging door de eigen ouders wordt onttrokken, het belang van het kind het voornaamste punt van overweging is. Dit belang van het kind wordt daar nader aangeduid: het gaat in het bijzonder om de behoefte van het kind aan genegenheid en recht op geborgenheid en voortdurende zorg. Deze invulling van wat het belang van het kind omvat, kan ook van toepassing zijn als het gaat om het bepaalde in artikel 227, eerste lid, Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Vanuit bovengenoemde invulling van het belang van het kind spreekt het voor zichzelf dat aan plaatsing van een kind in een pleeg- of adoptiefgezin de voorkeur wordt gegeven boven een kindertehuis. Verwacht mag worden dat geborgenheid, voortdurende zorg en genegenheid beter tot hun recht zullen komen in een gezin dan in een kindertehuis, hoe goed daar ook voor de kinderen wordt gezorgd. In geval van interlandelijke adoptie speelt naast bovenstaande belangen een rol dat deze wijze van adoptie voor het kind een onttrekking aan zijn of haar land van herkomst en cultuur betekent. Daarom is ook in artikel 17 van VN-verklaring 41/85 bepaald dat interlandelijke adoptie kan worden overwogen als alternatief om het kind een gezinsverband te verschaffen, indien het kind niet in een pleeggezin of adoptiefgezin kan worden geplaatst of niet op enige andere passende wijze kan worden verzorgd in het land van oorsprong. Met het bepaalde in dit artikel is derhalve het uitgangspunt van het wetsvoorstel, dat pas tot interlandelijke adoptie mag worden overgegaan, als elke hulp (waarmee ik uiteraard «passende» hulp bedoel) in het land van herkomst ontbreekt en ook niet gevonden kan worden, in overeenstemming.

Ook in de meergenoemde verklaring van de Verenigde Naties (artikel 17) is interlandelijke adoptie een ultimum remedium. Gelet op de al genoemde omstandigheid dat deze vorm van adoptie een onttrekking aan het land van herkomst en de oorspronkelijke cultuur betekent, wordt de voorkeur gegeven aan verzorging van een kind dat niet door de eigen ouders kan worden verzorgd, in dat land zelf. Verzorging in een instelling of kindertehuis, mits deze, mede gelet op de lokale omstandigheden, als een «passende» wijze van verzorging kan worden aangemerkt, is daaronder begrepen.

De genoemde leden waren van mening dat het, als het om het belang van het kind gaat, een voorwaarde zou moeten zijn dat de pleegouders bereid zijn tot adoptie over te gaan.

Ofschoon ik de bedoeling die aan deze wens ten grondslag ligt, volledig begrijp, ben ik van oordeel dat het weinig zinvol is om in de wettelijke regeling een voorschrift op te nemen waarvan de naleving niet kan worden afgedwongen. De bereidheid tot adopteren staat centraal in de toetsing die tijdens het gezinsonderzoek wordt uitgevoerd. Een beginseltoestemming zal vanzelfsprekend niet worden afgegeven wanneer niet redelijkerwijze kan worden aangenomen dat die bereidheid bij het betrokken echtpaar bestaat. De verklaring daaromtrent in de aanvraag biedt naar mijn mening geen extra waarborg dat de adoptie uiteindelijk zal plaatsvinden.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen hoeveel bonafide organisaties nu werkzaam zijn, en of deze alle een vergunning zullen krijgen.

Thans is een negental bemiddelende organisaties werkzaam. Er zijn op dit moment geen aanwijzingen die doen veronderstellen dat deze organisaties een toetsing aan de voorwaarden van het wetsvoorstel om voor een vergunning in aanmerking te komen, niet zouden doorstaan.

De leden van dezelfde fractie vroegen hoe zal worden voorkomen dat «zelfdoeners» de hulp inroepen van al of niet bonafide organisaties in het buitenland.

Op basis van de in artikel 8, onder c en d, gestelde vereisten voor toelating zal een inzicht kunnen worden verkregen in de in het buitenland door de vergunninghouders of de «zelfdoener» gelegde contacten met de plaatselijke organisaties en instellingen.

De aan het woord zijnde leden wensten te weten of het redelijk is te achten dat kleine organisaties die een vergunning hebben, maar de nazorg zelf niet kunnen geven, die verplichting aan een andere vergunninghouder kunnen overdoen. Worden de kosten voor die vergunninghouder, en dus voor de bij die instelling ingeschreven aspirant-pleegouders dan niet onevenredig hoog?

Zoals ik in mijn antwoord op vragen van de C.D.A.-fractie reeds aangaf, rust op de vergunninghouder uitsluitend een verplichting tot het geven van nazorg in de periode vanaf de opneming tot de adoptie van het buitenlandse pleegkind. Van de bemiddelende organisatie kan niet worden verwacht dat zij de begeleiding van het gezin op zich neemt wanneer geruime tijd na de adoptie problemen rijzen. De verplichting tot samenwerking op het gebied van de nazorg, waarnaar in de toelichting op artikel 12, zevende lid, wordt verwezen, ontslaat de vergunninghouder – ook de kleinere – niet van zijn verplichting om zelf de nazorg voor de pleegkinderen die door zijn bemiddeling naar Nederland zijn gekomen, op zich te nemen. Een vergunningaanvraag zal niet worden ingewilligd indien een organisatie niet tot het geven van nazorg in staat kan worden geacht.

Naar aanleiding van de vraag van dezelfde leden, of het berekenen van te hoge prijzen voor een bemiddeling kan leiden tot intrekking van de vergunning, verwijs ik naar artikel 14, tweede lid, onder a, in verband met artikel 16, derde lid. Deze vraag wordt daarmee bevestigend beantwoord.

Voor het antwoord op de vraag of ten behoeve van de samenwerking op het gebied van de nazorg een nieuwe organisatie moet worden opgericht, verwijs ik naar hetgeen hiervoor reeds werd opgemerkt over de Stichting WAN. Deze beschikt inmiddels over een landelijk netwerk. Door middel van studiedagen wordt kennis uitgewisseld. De WAN is een zelfstandige stichting die geen bemiddeling verleent. Ik acht de oprichting van een nieuwe organisatie niet noodzakelijk.

De aan het woord zijnde leden vroegen op welke wijze de goede kwaliteit van de hulpverlening wordt gewaarborgd en hoe de uitvoering van de werkzaamheden wordt gecontroleerd.

Het wetsvoorstel bevat verschillende bepalingen die voorzien in het toezicht op de werkzaamheden van de vergunninghouders. Zo hebben, op grond van artikel 20, eerste lid, ambtenaren van het Ministerie van Justitie de bevoegdheid tot het controleren van de naleving, door de vergunninghouders, van de hun wettelijk voorgeschreven verplichtingen. Die controle heeft mede betrekking op de inachtneming van het vereiste van artikel 12, vijfde en zesde lid, betreffende de samenstelling van het bestuur en de wijze waarop de vergunninghouder is toegerust, en de vereisten van de artikelen 16 tot en met 18. De controle zal in de eerste plaats geschieden aan de hand van de op grond van artikel 18, tweede lid, jaarlijks aan te bieden rapportage. Artikel 20 sluit daarnaast andere vormen van controle niet uit. Zie in verband daarmee de in artikel 21 aan dezelfde ambtenaren toegekende bevoegdheden tot inzage van stukken en tot het verlangen van inlichtingen.

De aan het woord zijnde leden vroegen ook waarom de vergunninghouder aspirant-pleegouders reeds kan inschrijven op het tijdstip van de aanvraag van de beginseltoestemming. De ouder zal dan nog geen duidelijk inzicht hebben in de aard en werkwijze van de verschillende vergunninghouders en, indien hij later van vergunninghouder verandert, langer moet wachten.

De vervroeging van het tijdstip waarop men tot inschrijving kan overgaan, is gebaseerd op de overweging dat een bepaalde categorie aspirant-pleegouders – waaronder diegenen die tot de adoptie van een tweede kind wensen over te gaan – wel degelijk reeds op het tijdstip van de aanvraag zijn keuze heeft bepaald. Er is geen reden om voor hen niet te bewerkstelligen dat de wachttijd vanaf de aanvraag van de beginseltoestemming tot de opneming van het pleegkind zo kort mogelijk is. Dit klemt te meer omdat de tijd nodig voor de bemiddeling momenteel boven de twee jaar ligt, een half jaar langer dan de gemiddelde tijdsduur van de behandeling van een verzoek om een beginseltoestemming. Tegen dit voordeel weegt mijns inziens niet op het bezwaar van de langere wachttijd die men zich moet getroosten wanneer men besluit van vergunninghouder te veranderen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten ook te weten waarom reeds bij aanmelding de voorkeur voor het land van herkomst van het pleegkind dient te worden genoemd.

Deze vermelding is niet als wettelijk vereiste in het voorstel opgenomen. De daarop betrekking hebbende passage op blz. 13 van de memorie van toelichting moet aldus worden gelezen dat het wenselijk is dat in de gevallen waarin die voorkeur reeds bestaat, in de aanvraag daarvan melding wordt gemaakt. Bij de behandeling van de aanvraag, en in het bijzonder in het gezinsonderzoek, is die voorkeur een relevant gegeven. Ook aanvragen waarin geen voorkeur wordt vermeld, worden echter in behandeling genomen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen ten slotte waarom in de wet geen specifieke eisen aan de bestuurders van bemiddelende instanties zijn gesteld.

Van het stellen van wettelijke eisen is afgezien omdat voor deze bestuursfunctie geen speciale opleiding bestaat. In de toelichting bij het vijfde lid van artikel 12 is uiteengezet dat beoogd wordt te bereiken dat verschillende disciplines in het bestuur zijn verenigd. Gedacht wordt in het bijzonder aan juridische en financiële deskundigheid alsmede deskundigheid op het gebied van maatschappelijk werk. Dit grondpatroon voor de samenstelling van het bestuur kan in de op grond van het achtste lid te maken algemene maatregel van bestuur nog nader worden uitgewerkt. Daarnaast zij eraan herinnerd dat de rechtspersoon en met haar de bestuurders gebonden zijn aan de eigen statuten. De inhoud van de statuten zal in de beoordeling van de aanvraag van een vergunning worden betrokken.

De leden van de V.V.D.-fractie verzochten om een overzicht van de regelgeving met betrekking tot de verschillende aspecten van de adoptie van buitenlandse pleegkinderen.

De Vreemdelingencirculaire, deel B-18, hoofdstuk 2, bevat de regeling inzake de toelating van buitenlandse pleegkinderen tot Nederland, die in het wetsvoorstel in een enigszins aangepaste vorm is overgenomen in hoofdstuk 3.

De Pleegkinderenwet geeft een aantal voorschriften inzake de aanmelding van de opneming van een pleegkind in een gezin of in een inrichting en het toezicht daarop van de raad voor de kinderbescherming. De bepalingen van die wet zijn ingevolge artikel 24 van het wetsvoorstel van toepassing gedurende de gehele periode vanaf de opneming van het buitenlandse pleegkind tot zijn adoptie.

Verdere relevante regelgeving is uiteraard de wettelijke regeling van de adoptie in Titel 12 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 970–984 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering met betrekking tot de te voeren procedure.

Terecht wezen dezelfde leden erop dat op blz. 5 van de memorie van toelichting bedoeld is dat in ontwerp-artikel 24 wordt voorgesteld het toepassingsgebied van de Pleegkinderenwet uit te breiden.

Het had de leden van de V.V.D.-fractie teleurgesteld dat de regering, in het licht van het advies van de Raad van State, het criterium «het kennelijke belang van het kind», wellicht nader uitgewerkt, niet had opgenomen in de wet zelf. Deze leden waren van oordeel dat niet aan de rechter moet worden overgelaten – in casu zou het betreffen de beantwoording van de vraag of de adoptie in het kennelijk belang van het kind is – wat de wetgever niet in staat is zelf in de wet te regelen. Daarenboven zou opneming in de wet van dit criterium het voordeel hebben dat ook in formele zin het criterium getoetst zou moeten worden bij de verlening van de beginseltoestemming.

Sinds de invoering van de adoptie in Nederland bij de wet van 26 januari 1956, Stb. 42, in werking getreden op 1 november 1956, is de beoordeling of de adoptie in het kennelijk belang van het kind is, toevertrouwd aan de rechter. Het is niet zo dat daarmee is overgelaten aan de rechter wat de wetgever niet in staat was zelf te regelen. In de eerste plaats is in artikel 227, eerste lid, Boek 1 B.W. nader aangegeven dat de adoptie «zowel uit het oogpunt van verbreking van de banden met de ouders als uit dat van bevestiging van de banden met de adoptanten» in het kennelijk belang van het kind moet zijn. In artikel 228 Boek 1 B.W. zijn daarenboven specifieke voorwaarden voor adoptie vervat.

Mede gezien het bovenomschreven kader is het ook bij interlandelijke adoptie niet nodig om onder de voorwaarden die door de regering in het onderhavige wetsvoorstel worden aangegeven, het kennelijk belang van het kind te noemen. Uiteraard zijn de materiële vereisten voor de interlandelijke adoptie opgesteld in het licht van het kennelijk belang van het kind, zoals ook de in artikel 228 Boek 1 B.W. genoemde specifieke voorwaarden een uitwerking daarvan zijn.

Naar aanleiding van het verzoek van de leden van de V.V.D.-fractie om een nadere inhoudelijke beschouwing over de belangen van het kind verwijs ik naar mijn antwoord op vragen daaromtrent van de P.v.d.A.-fractie.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen om nadere informatie over de gesignaleerde problemen die zich voordoen na de adoptie van buitenlandse pleegkinderen. Daarbij werd gevraagd naar cijfers over ambulante en/of residentiële hulpverlening in deze situaties en naar gegevens over oorzaken voor de problemen bij deze categorie kinderen.

Ik kan in dit verband verwijzen naar onderzoeksresultaten uit het hiervoor, naar aanleiding van vragen van de C.D.A.-fractie, genoemde onderzoek naar de uithuisplaatsing van buitenlandse adoptiefkinderen uitgevoerd door de Rijksuniversiteit te Utrecht. Dit onderzoek betrof ± 16000 kinderen die in de periode 1970–1985 in Nederlandse gezinnen zijn geplaatst. Hieruit blijkt onder meer:

– dat 2,15% van de groep onderzochte kinderen is geplaatst in een residentiële setting. De rechtstreekse overplaatsing vanuit het adoptiefgezin naar een pleeggezin is in dit onderzoek niet betrokken;

– dat met betrekking tot uithuisplaatsingen de leeftijd van het kind op het tijdstip van de opneming een belangrijke risicobepalende factor blijkt te zijn (ouder dan 6½ jaar: 10,7%); echter ook van de kinderen die bij aankomst jonger dan 6 maanden zijn, wordt een aantal uit huis geplaatst (0,6%);

– dat bij de naar leeftijd bij aankomst jongste groep (0 t/m 2½ jaar) rond het negende levensjaar voor het eerst problemen kunnen rijzen.

Uit de mij thans ter beschikking staande informatie kan worden afgeleid dat de hulpvraag van buitenlandse adoptiefkinderen en/of hun adoptiefouders enigszins hoger ligt dan andere hulpvragen. De tot dusver verzamelde gegevens bevestigen dat verreweg de meeste problemen kunnen rijzen in de gevallen waarin kinderen op oudere leeftijd (na het zesde jaar) worden opgenomen. De in het wetsvoorstel neergelegde leeftijdsgrens houdt hiermee rekening.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen nog door welke instanties de in de motie-Cornelissen-Nijpels (16194, nr. 9) genoemde taken ter hand zullen worden genomen en welke gevolgen dit in materiële zin voor deze instanties zal hebben. Zij vroegen tevens, in deze beschouwing de bezuinigingen op het gebied van de kinderbescherming te betrekken.

De motie voorzag vooreerst in de raadpleging van het centrale orgaan over verzoeken van organisaties om de verlening van een vergunning. In de memorie van toelichting, blz. 4, heb ik uiteengezet dat ik het onjuist zou achten om een uit vergunninghouders samengesteld lichaam te

betrekken bij de beoordeling van de geschiktheid van een zich aanmeldende nieuwe bemiddelende organisatie. Ik heb voorts gesuggereerd dat over deze aanvragen het advies van het College van Advies voor de Kinderbescherming zou kunnen worden ingewonnen. Op de reserves die door dit college ten aanzien van dit voorstel zijn gemaakt, zal ik nader ingaan naar aanleiding van vragen daarnaar van de D66-fractie. Ik acht het niet van wezenlijk belang dat over vergunningaanvragen een extern advies wordt ingewonnen.

Een tweede door de motie aan het centrale orgaan toegedachte taak bestond in het beheer van de centrale wachtlijst. Zoals eveneens in de memorie van toelichting is uiteengezet, moet deze in elk geval door het Ministerie van Justitie worden bijgehouden, zodat deze taak voor een centraal orgaan als een overbodige kan worden beschouwd.

Voor wat de advisering over het interlandelijke adoptiebeleid betreft, heb ik in de memorie van toelichting uiteengezet dat deze in elk geval past in de taakopdracht van het College van Advies voor de Kinderbescherming. Mede in verband met de nieuwe adviestaak die het college in verband met de herzieningsprocedure zal krijgen, zal het ook voor de meer algemene advisering over voldoende deskundigheid kunnen beschikken. Bijzondere materiële consequenties heeft deze extra taak niet.

Ten slotte werd in de motie de wens uitgesproken dat het centrale orgaan een taak zou vervullen op het gebied van de voorlichting. Zoals ik in mijn antwoord op vragen van de C.D.A.-fractie heb uitgelegd, is voor de aan het gezinsonderzoek voorafgaande algemene voorlichting thans een andere oplossing gekozen, die naar mijn oordeel geheel tegemoet komt aan de gedachte dat deze voorlichting op professionele wijze moet worden verzorgd. Een nadere beschouwing omtrent de personele gevolgen van deze opzet voor de raden voor de kinderbescherming gaf ik reeds naar aanleidig van vragen van de P.v.d.A.-fractie.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen naar de inhoud van de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 5, derde lid.

De opzet van het toekomstige voorlichtingsprogramma wordt momenteel door de hiervoor, naar aanleiding van vragen over de nazorg genoemde Stichting WAN voorbereid. Verschillende organisaties die tot dusver een rol speelden bij de verstrekking van voorlichting zijn daarbij, tezamen met de raden voor de kinderbescherming, uitgenodigd voorstellen te doen met betrekking tot de organisatie van deze activiteit en de inhoud van het voorlichtingsprogramma. Deze voorstellen, die omstreeks juli 1988 gereed zullen komen, zullen, naar ik aanneem, uitgangspunten bieden voor de inhoud van de op grond van artikel 5, derde lid op te stellen algemene maatregel van bestuur. Deze zal in elk geval voorschriften bevatten met betrekking tot de hoogte van de voor de voorlichting verschuldigde bijdrage, de oprichting van de stichting welke met de uitvoering van het voorlichtingsprogramma zal worden belast, alsmede een omschrijving van haar taak.

Naar het zich laat aanzien, zal het voorlichtingsprogramma in elk geval de volgende onderdelen omvatten:

- de kennisneming van een uitgebreid informatiepakket (overdrukken van literatuur, tijdschriftartikelen en dergelijke) betreffende interlandelijke adoptie en een beschrijving van de gang van zaken bij de algemene adoptievoorbereiding (schriftelijke oriënteringsfase);
- de deelneming aan een algemene voorlichtingsbijeenkomst, waarbij vragen naar aanleiding van het toegezonden informatiepakket worden beantwoord;
- de deelneming aan een aantal themabijeenkomsten (in groepen van 10 à 15 echtparen), waarbij meer specifiek wordt ingegaan op de consequenties van de opneming van een buitenlands pleegkind in het gezin.

Een en ander zal regionaal worden georganiseerd op basis van de landelijke verdeling van het aantal verzoeken om een beginseltoestemming.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen wie de belanghebbenden zijn die volgens artikel 19 inzage in de op het Ministerie van Justitie te houden wachtlijst mogen nemen.

Een redelijke interpretatie van dit voorschrift brengt mee dat onder «belanghebbenden» uitsluitend worden verstaan de personen of instanties die vanaf het tijdstip van de verlening van de beginseltoestemming tot de opneming van het kind onmiddellijk bij de door de aspirant-pleegouders te volgen procedure zijn betrokken. De centrale wachtlijst is een document in de zin van de Wet openbaarheid van bestuur (Stb. 1978, 581). Een verzoek van een niet-belanghebbende om informatie uit deze wachtlijst zal worden getoetst aan de bepalingen van die wet. Dat wil zeggen dat een zodanig verzoek zal worden ingewilligd tenzij daartegen bezwaar bestaat op een van de in artikel 4 van de Wet openbaarheid van bestuur genoemde gronden.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen naar het doel en de strekking van de zinsnede in de derde alinea op blz. 5 van de memorie van toelichting, luidend «Enerzijds zal de regeling ook gelden ten aanzien van de bloedverwanten in de tweede en derde graad van het kind ».

Bedoeld is hier dat de regeling van het wetsvoorstel, anders dan de Pleegkinderenwet, ook zal gelden in geval van opneming van een buitenlands pleegkind door bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad.

Met betrekking tot de deugdelijkheid van de afstandsverklaring vroegen de leden van de V.V.D.-fractie welke criteria worden gehanteerd ter vaststelling van de deugdelijkheid en hoe de controle daarop plaatsvindt.

Er is uiteraard zorgvuldige overweging nodig voordat tot afstand wordt overgegaan. Iedere ouder moet de gelegenheid hebben zich volledig te realiseren wat de gevolgen zijn van het doen van afstand.

Door middel van bescheiden moet worden aangetoond dat afstand is gedaan op ter plaatse geldige en naar Nederlandse normen aanvaardbare wijze. Dit houdt in dat in ieder geval een door de natuurlijke ouder(s) ondertekend stuk aanwezig moet zijn. Een aanvaardbare wijze van afstand mag ook worden aangenomen in geval van adoptie door de adoptiefouders in het land van herkomst bij rechterlijke uitspraak. In dat geval zal de afstandsverklaring door de natuurlijke ouder(s) doorgaans worden afgelegd tegenover de rechter. In aanmerking moet worden genomen dat de regelgeving inzake adoptie van land tot land verschilt. In samenhang met de aanvraag voor een machtiging tot voorlopig verblijf wordt door de ambassade ter plaatse geverifieerd of op aanvaardbare wijze afstand is gedaan. Bij die verificatie geldt als uitgangspunt dat wanneer de afstandsverklaring in de in het buitenland gevolgde procedure reeds is overgelegd en in orde is bevonden, een diepgaande controle niet meer noodzakelijk is. In de praktijk is bij deze wijze van toetsen nimmer gebleken van de ondeugdelijkheid van afstandsverklaringen.

Ten aanzien van de betekenis van de op blz. 8 van de memorie van toelichting voorkomende passage over de bezwaren van een verdere verkorting van de onderzoeksduur, welke betekenis de leden van de V.V.D. onduidelijk was, merk ik op dat elders in de memorie van toelichting (op blz. 10) is uiteengezet dat inschrijving bij een vergunninghouder mogelijk is vanaf het tijdstip dat een beginseltoestemming is aangevraagd. Het tijdstip van inschrijving is in beginsel bepalend voor de volgorde van de bemiddeling. Met de bemiddeling zal steeds meer tijd gemoeid zijn dan met het verkrijgen van de beginseltoestemming. Het is in verband daarmee niet zinvol de totale duur van de voorlichting en het onderzoek nog aanzienlijk te bekorten, omdat daarmee slechts zou worden bereikt

dat het tijdsverloop vanaf de verlening van de beginseltoestemming tot de plaatsing van het kind onevenredig zou worden verlengd. Ook met het oog op de actualiteit van het gezinsrapport, die voor de bemiddelende organisaties in het buitenland van groot belang is, is het wenselijk dat de periode tussen rapportage en plaatsing van het kind zo kort mogelijk is.

Voor een nadere uiteenzetting over de tijdsduur van de in het kader van de procedure tot opneming van een buitenlands pleegkind te volgen stappen verwijs ik naar hetgeen hiervoor is medegedeeld naar aanleiding van vragen van de leden van de C.D.A.-fractie. Ik wil hieraan toevoegen, dat over de duur van de fase tussen afgifte van de beginseltoestemming en opneming van het kind, indien het «zelfdoeners» betreft, in zijn algemeenheid niets valt te zeggen. Bij deze categorie aspirant-pleegouders komt het wel voor dat zij door persoonlijke contacten in het buitenland zeer snel na de beginseltoestemming een pleegkind kunnen opnemen. Maar het kan ook anders gaan.

De leden van de genoemde fractie stelden voorts de vraag of niet te overwegen ware de vergunninghouders de verplichting op te leggen informatie met betrekking tot het kind vast te leggen en aan de pleegouders over te dragen ten einde hen in staat te stellen om op meestal in een latere levensfase van het kind opkomende vragen naar de eigen oorsprong en achtergronden zo goed mogelijk te kunnen antwoorden.

Ik erken de noodzaak voor de vergunninghouder om over informatie over de achtergrond van het kind te beschikken teneinde tot een oordeelkundige plaatsing te komen. Op hem rust, uit hoofde van zijn functie als bemiddelaar, een inspanningsverplichting om ten behoeve van de aspirant-pleegouders zoveel mogelijk gegevens omtrent de achtergrond van het kind te verkrijgen. Ik acht het, in verband daarmee, niet uitgesloten dat bij gebleken onzorgvuldigheid bij het vergaren van informatie of bij het opzettelijk verstrekken van onjuiste informatie een aansprakelijkheid van de vergunninghouder kan ontstaan uit hoofde van de met de aspirant-pleegouders aangegane contractuele verbintenis tot het verlenen van bemiddeling. Om die reden zie ik geen aanleiding om in het wetsvoorstel met betrekking tot de aansprakelijkheid op dit punt een bijzondere regeling op te nemen.

Overigens wil ik erop wijzen dat een vergunninghouder voor de verkrijging van die informatie geheel of grotendeels afhankelijk is van de instanties waarmee hij in het buitenland betrekkingen onderhoudt. Informatie zal, bijvoorbeeld wanneer het een vondeling betreft, soms niet verkrijgbaar zijn, terwijl ook niet steeds volledige zekerheid kan worden verkregen over de juistheid van de verstrekte gegevens. Het kan hier dan ook slechts een inspanningsverplichting betreffen.

Het vereiste van artikel 8, onder c, juncto artikel 14, tweede lid, onder a, brengt mee dat tot de bemiddeling behoort de verstrekking van volledige informatie omtrent de contacten die tot de binnenkomst in Nederland van het buitenlandse pleegkind hebben geleid. Niet-naleving van dat vereiste door de vergunninghouder kan tot aansprakelijkheid jegens de pleegouders wegens wanprestatie leiden en kan op grond van artikel 14, tweede lid, onder a, tot intrekking van de vergunning leiden.

Voor wat betreft de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie over de archivering van de rapportage bij de vergunninghouder verwijs ik naar artikel 18, eerste lid, van het wetsvoorstel, dat het houden van een deugdelijke administratie voorschrijft. Mede gezien de controlebevoegdheid die door de artikelen 20 en 21 aan ambtenaren van het Ministerie van Justitie wordt toegekend, zie ik geen aanleiding om dit aspect nader te regelen.

De genoemde leden stelden tevens voor te voorzien in de overdracht van bescheiden ingeval een vergunninghouder tot opheffing van de eigen instelling besluit c.q. gedwongen wordt. Aan dit voorstel is gevolg gegeven door uitbreiding van de delegatiebevoegdheid waarin het derde

lid van artikel 18 voorziet. In de algemene maatregel van bestuur zal kunnen worden bepaald dat bij intrekking van de vergunning, dan wel bij liquidatie van de rechtspersoon, de administratie moet worden overgedragen hetzij aan de vergunninghouder die de werkzaamheden voortzet of beëindigt, hetzij aan het Ministerie van Justitie.

Voor de beantwoording van de vragen van de leden van de V.V.D.-fractie naar de personele gevolgen van het wetsvoorstel voor de raden voor de kinderbescherming verwijs ik naar hetgeen hiervoor naar aanleiding van overeenkomstige vragen van de P.v.d.A.-fractie is medegedeeld. Zoals daar is aangegeven, betreft het twaalf formatieplaatsen. Ik verwacht dat voor het overige de personele consequenties van het wetsvoorstel vrijwel te verwaarlozen zijn.

Terecht brachten de leden van de V.V.D.-fractie naar voren dat het wetsvoorstel mede strekt ter voorkoming van de kinderhandel. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de bepaling van artikel 12, vierde lid, dat de bemiddelende rechtspersoon verbiedt om winst te maken. Hoofdstuk 5 voorziet in enkele sancties op de niet-inachtneming van de in de regeling op te nemen voorschriften. De genoemde leden betwijfelden of bij de voorgestelde maximale strafmaat een voldoende preventieve werking van deze strafbepalingen kan uitgaan.

Voorop moet worden gesteld dat het hier sancties op de naleving van administratiefrechtelijke voorschriften betreft. De strafmaat is vergelijkbaar met die welke in andere regelingen op het gebied van het administratiefrecht wordt voorzien. Kinderhandel is, voor zover zij met prostitutie in verband kan worden gebracht, strafbaar gesteld in artikel 250ter van het Wetboek van Strafrecht. Zoals in de op 1 februari 1988 gehouden Uitgebreide Commissievergadering over vrouwenhandel is aangekondigd, ligt het in het voornemen om de strafmaat van dit artikel te verhogen tot zes jaar. Zou men de kinderhandel buiten de in artikel 250ter Sr. bedoelde gevallen om strafbaar willen stellen, dan zou daartoe een afzonderlijke voorziening in het Wetboek van Strafrecht moeten worden getroffen. Ik zie daartoe vooralsnog geen aanleiding en zou ervan willen uitgaan dat het wetsvoorstel de bemiddelingsactiviteiten voldoende reguleert om malafide praktijken van bemiddelaars te voorkomen.

Voor wat betreft de sanctie die op grond van artikel 23 onder meer echtparen die zonder beginseltoestemming een buitenlands pleegkind opnemen, bedreigt, heb ik in de opmerkingen van de genoemde leden en het lid van de R.P.F.-fractie aanleiding gevonden om deze te verhogen tot een geldboete van de derde categorie. Aldus wordt die sanctie meer in overeenstemming gebracht met de kosten die doorgaans met de adoptie van een buitenlands pleegkind gemoeid zijn. Ik moge hierbij nog aantekenen dat de rechter, op grond van artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht, bij de rechterlijke uitspraak de verplichting kan opleggen tot ontneming van het voordeel dat betrokkene door of uit het strafbare feit heeft verkregen. Onder voordeel kan in dit geval worden verstaan de besparing van de kosten die door het niet volgen van de voorgeschreven procedure is bereikt. Wordt door de betrokkene op grond van artikel 74a van het Wetboek van Strafrecht om een transactie verzocht, dan kan de officier van justitie aan die transactie, op grond van het tweede lid van artikel 74 van dat wetboek, de voorwaarde verbinden dat tevens een geldbedrag gelijk aan of lager dan de besparing van kosten aan de Staat wordt voldaan.

De leden van de V.V.D.-fractie erkenden weliswaar de beperkte mogelijkheden om de aard en de kwaliteit van de buitenlandse contacten van de vergunninghouders te controleren, maar vroegen of de regering voornemens is een zodanige controle zo goed mogelijk uit te voeren, bijvoorbeeld door inschakeling van de Nederlandse ambassades in de betreffende landen.

Een gerichte controle op deze contacten wordt niet overwogen. Het huidige patroon daarvan, waaromtrent voldoende gegevens beschikbaar zijn, geeft daartoe geen aanleiding. Dit sluit niet uit dat indien in een bepaald land problemen mochten rijzen, de daar gevestigde ambassade zou kunnen worden verzocht om assistentie bij een in te stellen onderzoek.

Ten slotte verwijs ik, voor de beantwoording van de vraag van de genoemde leden naar een beschouwing over de formele en de materiële aspecten van de eenouderadoptie, naar de reeds eerder genoemde notitie over dit onderwerp, die binnenkort aan de Kamer zal worden aangeboden.

De leden van de D66-fractie vroegen om een uiteenzetting over het uitgangspunt van de voorgestelde wettelijke regeling, dat adoptie dan pas mag worden overwogen indien iedere andere vorm van hulp aan het kind in zijn land van herkomst ontbreekt en ook niet gevonden kan worden.
Ik verwijs voor deze uiteenzetting naar mijn antwoord op vragen hierover van de P.v.d.A.-fractie. Zoals daaruit blijkt, gaat het hier om een internationaal aanvaard uitgangspunt.

De leden van de fractie van D66 betreurden dat in het wetsvoorstel wordt uitgegaan van de adoptie door een echtpaar en vroegen of wijzigingen dienaangaande worden overwogen.
Dit onderwerp wordt in de reeds eerder genoemde, binnenkort aan de Kamer aan te bieden notitie behandeld. Mocht tot een wetswijziging met betrekking tot de adoptie worden overgegaan, dan zal ook de hier aan de orde zijnde wettelijke regeling opnieuw worden bezien.

Anders dan de leden van D66 betoogden, ben ik van mening dat de in de motie-Cornelissen-Nijpels (16 194, nr. 9) voorziene taken in de voorgestelde regeling op adequate wijze kunnen worden uitgevoerd. In mijn antwoord op vragen van de V.V.D.-fractie gaf ik een overzicht van de oplossingen die voor de vervulling van die taken zijn gekozen en de redenen waarom deze keuze is gemaakt.

Op de vraag van de leden van D66-fractie, of het wel billijk is dat aspirant-pleegouders die van vergunninghouder wisselen, op de nieuwe wachtlijst onderaan komen te staan, wil ik antwoorden dat deze regeling beoogt veelvuldige verandering van vergunninghouder tegen te gaan. Een andere regeling zou voorts degenen die reeds bij een bepaalde vergunninghouder zijn ingeschreven, in een nadeliger positie brengen.

De aan het woord zijnde leden vroegen vervolgens of het College van Advies voor de Kinderbescherming ermee kan instemmen dat het over vergunningaanvragen wordt geraadpleegd.
In zijn advies d.d. 19 september 1985 heeft dat college over het algemeen gunstig geoordeeld over de voorstellen met betrekking tot zijn rol bij de uitvoering van de toekomstige wettelijke regeling inzake de opneming van buitenlandse pleegkinderen. Ten aanzien van de voorgestelde raadpleging over vergunningaanvragen heeft het een aantal reserves genoemd. Dat het college voor zichzelf hier geen reële adviestaak ziet, acht ik echter geen ernstig bezwaar. Uit artikel 12 van het wetsvoorstel blijkt dat de vergunningaanvraag grotendeels aan de hand van concrete gegevens wordt getoetst. Een externe advisering is, zoals het college zelf ook heeft betoogd, minder noodzakelijk dan, bijvoorbeeld, bij de beoordeling van de geschiktheid van de aspirant-pleegouders om een buitenlands pleegkind op te nemen. Het enige afwegingselement in artikel 12 is gelegen in het vijfde lid, betreffende de toerusting van de vergunningaanvrager. Het ten departemente bestaande inzicht in de toerusting van de bestaande bemiddelende organisaties lijkt voldoende om daarover met betrekking tot aanvragen tot een juist oordeel te komen.

Ik herhaal ten slotte dat aan het feit dat het College van Advies zichzelf in dit opzicht niet als een geschikt advieslichaam beschouwt, geen argument kan worden ontleend om toch een centraal orgaan in te stellen. Het zou onjuist zijn om een uit vergunninghouders samengesteld lichaam te betrekken bij de beoordeling van de geschiktheid van een zich aanmeldende nieuwe bemiddelende organisatie.

Terecht merkten de leden van de D66-fractie op dat de voorlichting in twee delen wordt opgesplitst en dat het geven van specifieke en op het individuele geval gerichte voorlichting in het kader van de bemiddeling wordt overgelaten aan de vergunninghouders. Deze beschikken over de meest actuele informatie over de beschikbaarheid van kinderen en specifieke kennis ten aanzien van landen, contacten en verloop van de procedure in het buitenland. Zij zijn het ook die, wanneer aspirant-pleegouders eenmaal een keuze maken, de daarbij passende informatie kunnen geven.

Met betrekking tot de algemene voorlichting beoogt de regeling een geheel andere aanpak en organisatie dan de huidige. Over de vormgeving van deze voorlichting is overleg gaande met de instanties die zich daarmee tot dusver hebben belast. In de huidige situatie staat het aspirant-pleegouders vrij om zich voor het gezinsonderzoek al of niet te oriënteren omtrent interlandelijke adoptie. Uit gezinsrapportages blijkt niet zelden dat aspirant-pleegouders bij aanvang van het gezinsonderzoek nog weinig hebben nagedacht over hetgeen de adoptie van een buitenlands kind voor het gezin zal kunnen betekenen. Zoals ik in mijn antwoord op vragen van de C.D.A.-fractie reeds naar voren bracht, is het de bedoeling dat de verplichte voorlichting op zodanige wijze wordt opgezet dat zij sterk selecterend werkt. Een uitwerking van deze opzet heb ik reeds gegeven naar aanleiding van vragen van de leden van de V.V.D.-fractie.

Voor de beantwoording van de vragen van de aan het woord zijnde leden over de nazorg en de moeilijkheden die kleinere organisaties daarbij zouden kunnen ondervinden, verwijs ik naar de beantwoording van de desbetreffende door de P.v.d.A.-fractie gestelde vragen.

De leden van de fractie van D66 vroegen nog naar de kosten, die het gezinsonderzoek voor de aspirant-pleegouders zal meebrengen. Het in artikel 4, onder d bedoelde bedrag ter bestrijding van de kosten van de behandeling van het verzoek zal bestaan uit twee los van elkaar te betalen gedeelten, te weten:

a. een gedeelte, bestemd ter bestrijding van de kosten van de algemene voorlichting. Dit gedeelte moet bij de indiening van het verzoek worden voldaan;

b. een gedeelte, verschuldigd als bijdrage aan de kosten welke verbonden zijn aan het gezinsonderzoek. Dit gedeelte moet na het doorlopen van het voorlichtingsprogramma en vóór de aanvang van het gezinsonderzoek worden voldaan.

Aspirant-pleegouders die na het volgen van de algemene voorlichting om hen moverende redenen afzien van de verdere behandeling van hun verzoek, zullen het onder b genoemde bedrag niet behoeven te voldoen. Het is mijn bedoeling dat de verstrekking van de algemene voorlichting geheel wordt gefinancierd uit de door aspirant-pleegouders daaraan te leveren bijdragen.

Omdat de opzet van de voorlichting nog in voorbereiding is, kan ik thans nog geen mededeling doen van de exacte bedragen waarom het zal gaan. Bij de huidige stand van zaken kan ik daaromtrent de volgende indicatie geven. Het onder a. genoemde bedrag zal vermoedelijk tussen de f 700 en f 800 liggen, de hoogte van het onder b. genoemde bedrag tussen de f 200 en f 300. Het streven is erop gericht dat de som van de

onder a en b genoemde bedragen de f 1000 niet overschrijdt. Hiervan uitgaande ben ik van oordeel dat de hoogte van de bijdrage niet selectief zal werken ten aanzien van potentiële adoptiefouders van buitenlandse kinderen.

De leden van de D66-fractie wezen nog op het belang van afzonderlijke werkeenheden bij de raden voor de kinderbescherming. Ik heb in mijn beantwoording van op dit punt door de leden van de P.v.d.A.-fractie gestelde vragen uiteengezet dat een vèrgaande specialisatie een aantal bezwaren heeft. Dit neemt niet weg dat de raden vrij zijn om enige specialisatie te ontwikkelen. In de praktijk is specifieke deskundigheid wel degelijk aanwezig. Zonodig wordt deze deskundigheid incidenteel ingezet bij raden waar zij ontbreekt.

De leden van de fractie van D66 vreesden een kwaliteitsverlies door de beperking van de onderzoekstaak van de raden; zij vroegen zich thans af, of de vermindering van het aantal formatieplaatsen bij de raden zal leiden tot verstoring van het evenwicht tussen het aantal aspirant-pleegouders met een beginseltoestemming en het aantal lopende bemiddelingen.
Zoals ik in mijn antwoord op vragen van de C.D.A.-fractie heb uiteengezet, stemt de halvering van de onderzoekstaak van de raden voor de kinderbescherming overeen met de vermindering van de werklast die door het afstoten van hun aandeel in de algemene voorlichting, alsmede door de sterk selecterende werking van de toekomstige algemene voorlichting zal worden bereikt. Voor een verlies aan kwaliteit of werktempo behoeft niet te worden gevreesd.

De leden van de S.G.P.-fractie hadden begrip voor de argumenten die de regering ertoe hadden gebracht voor de opneming van buitenlandse pleegkinderen een afzonderlijke wettelijke voorziening te treffen, doch vreesden niettemin dat de thans gekozen aanpak zou leiden tot ondoorzichtigheid van de regeling van de totale materie van de opname en de verzorging van pleegkinderen.
Zoals in de memorie van toelichting, blz. 5 en 6 is vermeld, en zoals hiervoor, naar aanleiding van vragen van de leden van de V.V.D.-fractie is uiteengezet, is om redenen verband houdend met de reikwijdte van de betrokken regelingen ervan afgezien om de regeling van de opneming van buitenlandse pleegkinderen in de Pleegkinderenwet onder te brengen. Het voordeel van een samenvoeging zou door de wetstechnische complicaties die zij zou meebrengen, worden teniet gedaan. Ik voeg daaraan toe dat zelfs al zou tot integratie worden overgegaan, men daarnaast toch te maken heeft met andere wettelijke regelingen die niet in de Pleegkinderenwet kunnen worden opgenomen. Als voorbeeld kunnen worden genoemd de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek inzake adoptie en de mogelijk daaraan voorafgaande voorziening in de voogdij. In verband daarmee acht ik integratie van de twee regelingen niet zinvol.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen naar aantal opgenomen buitenlandse pleegkinderen, uitgesplitst naar land van herkomst. Ik verwijs deze leden naar de bij deze memorie gevoegde bijlagen.

Naar aanleiding van de vraag van de aan het woord zijnde leden naar het aantal gevallen waarin geen adoptie wordt uitgesproken, merk ik op dat geen cijfers beschikbaar zijn waaruit blijkt in hoeverre bij thans in Nederland opgenomen buitenlandse pleegkinderen adoptie is gerealiseerd. De bemiddelende organisaties gaan regelmatig na in hoeveel gevallen adoptie op de door hen geëffectueerde plaatsingen is gevolgd. Op grond van de van hen verkregen inlichtingen heb ik reden om aan te nemen dat dat vrijwel steeds het geval is. Beoogd wordt in de toekomst op het Ministerie van Justitie gegevens te verzamelen, waaruit kan worden

afgelezen wanneer na opneming van een buitenlands pleegkind geen adoptie is gevolgd. Daarbij zal worden gebruik gemaakt van de centrale adoptiedocumentatie die op dit departement ingevolge artikel 984 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering sinds februari 1974, na opheffing van de Centrale Adoptieraad, wordt bijgehouden.

Naar aanleiding van de vraag, wat in de gevallen waarin geen adoptie wordt uitgesproken, uiteindelijk gebeurt, merk ik op dat het betrokken kind de status van pleegkind behoudt, hetgeen meebrengt dat de raad voor de kinderbescherming ingevolge de Pleegkinderenwet het toezicht op het pleeggezin blijft uitoefenen.

Naar aanleiding van de vraag aan de S.G.P.-fractie, of de uitvoeringspraktijk met betrekking tot de geldende voorschriften van de Vreemdelingencirculaire nog tot aanpassingen aanleiding heeft gegeven, kan ik mededelen dat in de praktijk is gebleken dat talrijke verzoeken om een beginseltoestemming afkomstig zijn van echtparen die de tot voor kort gehanteerde leeftijdsgrens van 40 jaar zijn gepasseerd. Anderzijds is een vrij groot aantal buitenlandse kinderen in de leeftijd van 1 tot 6 jaar voor opneming beschikbaar. Dit heeft ertoe geleid om met ingang van 1 september 1987 het beleid betreffende de aan de aspirant-pleegouders te stellen eisen, zoals neergelegd in de Vreemdelingenciruclaire, hoofdstuk B 18, onder 2.1.1.1., in dier voege aan te passen dat de leeftijdsgrens is vastgesteld op 42 jaar, met een mogelijkheid tot afwijking in uitzonderingsgevallen. Het wetsvoorstel is dienovereenkomstig aangepast. Ik wil hierbij beklemtonen dat de beslissing tot deze verhoging van de leeftijdsgrens inspeelt op een ontwikkeling die gedurende een aantal jaren is waargenomen. Zij komt tegemoet aan de wens om ook voor oudere kinderen voor wie in het land van herkomst geen goede toekomst is weggelegd, een adoptiemogelijkheid te bieden. Deze aanpassing betekent tevens in zoverre een vermindering van de werklast van het overheidsapparaat dat voor verzoekers in de leeftijdscategorie van 40 tot 42 jaar niet meer behoeft te worden nagegaan of zich bijzondere omstandigheden voordoen die een afwijking van de leeftijdslimiet rechtvaardigen.

Het maximaal toegestane leeftijdsverschil van 40 jaar tussen de pleegouders en het pleegkind is daarentegen gehandhaafd ten einde ook thans de opbouw van het gezin zoveel mogelijk te doen gelijken op die van een gezin met eigen kinderen.

De bepaling van artikel 5, vijfde lid, onder b die in bijzondere omstandigheden een afwijking van de leeftijdslimiet van 42 jaren toestaat, brengt in verband met het bepaalde in het eerste lid van dat artikel mee dat volgens de voorgestelde wettelijke regeling alle verzoeken om een beginseltoestemming, met inbegrip van de verzoeken waarvan, gezien de leeftijd van de aspirant-pleegouders, bij voorbaat wel vaststaat dat zij zullen worden afgewezen, door een gezinsonderzoek worden gevolgd. Bij de bestaande regeling wordt dat gezinsonderzoek vermeden wanneer op grond van een advies van de Adviescommissie Buitenlandse Pleegkinderen het verzoek rechtstreeks kan worden afgewezen. Naar mijn mening moet worden voorkomen dat de toekomstige regeling met betrekking tot de kans op toewijzing van een verzoek verwachtingen zou wekken waaraan niet zal kunnen worden beantwoord. Mij is gebleken dat in de afgelopen vier jaren het advies van de genoemde adviescommissie negatief luidde in alle 42 gevallen waarin de aspirant-pleegouders de leeftijd van vierenveertig jaren hadden bereikt. In verband daarmee, en om tevens te voorkomen dat de toekomstige regeling zou leiden tot een ongewenste toeneming van het aantal verzoeken van personen die de gestelde leeftijdsgrens van 42 jaren ver overschrijden, hetgeen een onnodige belasting voor de raden voor de kinderbescherming zou kunnen meebrengen, heb ik bij nader inzien besloten de uiterste leeftijdslimiet voor de indiening van een verzoek te fixeren op de leeftijd van vierenveertig jaren.

Op bijzondere omstandigheden zal derhalve geen beroep kunnen worden gedaan wanneer die limiet is overschreden. Een verzoek zal dan, zonder dat een gezinsonderzoek wordt ingesteld, worden afgewezen. Ik verwijs naar de bij nota van wijziging voorgestelde wijzigingen van het eerste en het vijfde lid van artikel 5. Herziening van een aldus afgewezen verzoek, of een beroep daartegen op grond van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen zal uiteraard niet mogelijk zijn.

Een gezinsonderzoek vindt wél plaats wanneer één van de verzoekers tussen tweeënveertig en vierenveertig jaar oud is. In zo'n geval moeten echter bijzondere omstandigheden worden aangevoerd die de overschrijding van de limiet van tweeënveertig jaren rechtvaardigen. Zoals ik in de toelichting op artikel 5 aangaf, kan zo'n omstandigheid gelegen zijn in de wens een broertje of een zusje van een eerder door het betrokken echtpaar geadopteerd kind op te nemen.

Ten aanzien van het bepaalde in artikel 3 vroegen de aan het woord zijnde leden of het wel zo voor de hand liggend was dat de beginseltoestemming in het algemeen slechts de opneming van één kind mag betreffen.

De regeling met betrekking tot het tijdsverloop tussen de opneming van een eerste en een volgend kind, sluit aan bij de normale situatie van een gezin dat kinderen krijgt. De ervaring leert dat na de opneming van een buitenlands pleegkind een periode van stabilisatie nodig is alvorens de opneming van een volgend kind wordt voorbereid. Wordt de beslissing hiertoe genomen, dan is een hernieuwd gezinsonderzoek vereist om vast te stellen of de dan bestaande gezinssituatie deze stap rechtvaardigt.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de S.G.P.-fractie, of de aspirant-pleegouders bij het verzoek om een beginseltoestemming zouden moeten verklaren dat zij bereid zijn het kind te adopteren, verwijs ik naar mijn antwoord op de gelijkluidende vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie. Ik acht een dergelijk voorschrift niet zinvol.

De vraag van de leden van de S.G.P.-fractie over de wenselijkheid van het noemen van een voorkeur voor een land van herkomst, is eveneens gesteld door de leden van de P.v.d.A.-fractie. In mijn antwoord aan die leden gaf ik reeds aan dat het noemen van een voorkeur wenselijk is voor zover deze reeds bestaat.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen zich af of onder gangbare preventieve behandeling ook preventieve vaccinaties worden verstaan. Zij vroegen voorts om een nadere beschouwing op het punt van de op grond van artikel 4, onder b, ten tweede, van de aspirant-pleegouders verlangde verklaring.

Het gestelde in artikel 4, onder b, ten tweede, dat mede de door deze leden bedoelde vaccinaties omvat, geldt ook in de situatie waarin bij de aspirant-pleegouders geen bereidheid bestaat tot het doen toedienen daarvan aan het buitenlandse pleegkind. Het betreffende voorschrift, dat geen ruimte laat om rekening te houden met eventuele gemoedsbezwaren van de aspirant-pleegouders, maakt reeds deel uit van de op grond van de Vreemdelingenwet vastgestelde richtlijnen voor de toelating van buitenlandse pleegkinderen. Deze voorwaarde wordt niet alleen gesteld in het belang van het buitenlandse pleegkind, maar ook in het belang van de volksgezondheid. Het betreft hier immers een bijzondere categorie personen die, gezien de omstandigheden in sommige landen van herkomst, veelal blootstaan aan een groter risico van besmetting met infectieziekten en daardoor een groter gevaar voor hun omgeving kunnen opleveren. Ik verwijs in dit verband naar hetgeen is opgemerkt in de nota «Praktische gang van zaken rond adoptie en adoptievoorbereiding» 16 194, nr. 2, blz. 21.

Beoogd wordt te voorkomen dat de uitvoering van de voor een kind van levensbelang zijnde medische ingrepen van preventieve of curatieve aard door de pleegouders wordt belemmerd. Dat door het stellen van deze voorwaarden geen inbreuk wordt gemaakt op het recht van een ieder op vrijheid van godsdienst of levensovertuiging, is eerder beslist door de Afdeling rechtspraak van de Raad van State in een procedure waarin de weigering tot de toediening van een bloedtransfusie aan een op te nemen buitenlands pleegkind aan de orde was (Afd. rechtspraak 20-1-1983, nr. A-2. 3180 (1981)).

Naar aanleiding van de vraag van deze leden naar de aard van de bijdrage van de aspirant-pleegouders in de kosten van de voorlichting en het gezinsonderzoek herhaal ik de reeds in antwoord op vragen van leden van andere fracties gegeven mededeling dat die bijdrage de som is van de reële kosten van de voorlichting en een gedeelte van de kosten van het onderzoek door de raad voor de kinderbescherming en dat ik een dergelijke bijdrage, gezien het belang dat de toekomstige adoptiefouders bij deze voorzieningen hebben, volledig gerechtvaardigd acht.

De leden van de S.G.P.-fractie verzochten mij of het mogelijk is nu reeds aan te geven aan welk bedrag wordt gedacht bij het verlangen van een bijdrage van de aspirant-pleegouders ten behoeve van de voorlichting en het gezinsonderzoek. Ik vermeldde naar aanleiding van vragen van de leden van de D66-fractie reeds dat de totale bij te dragen vergoedingen de f 1 000 niet te boven gaan.

De leden van de S.G.P.-fractie wensten enig inzicht te verkrijgen in de mate waarin zich malafide praktijken voordoen met betrekking tot de bemiddeling.

Er is voor mij geen reden om aan te nemen dat zich thans, voor wat de bemiddeling betreft, ontoelaatbare praktijken voordoen. Ik kom tot die conclusie op grond van de intensieve contacten welke bestaan tussen het Ministerie van Justitie en de thans werkzame bemiddelaars. Het Ministerie is goed geïnformeerd omtrent hetgeen zich op dit gebied afspeelt.

Voorts vergelijkt dit ministerie de aantallen kinderen voor de opneming waarvan bemiddeling wordt verleend met het aantal visumaanvragen voor buitenlandse pleegkinderen. Ook de «zelfdoeners» worden door het ministerie geregistreerd. Op deze wijze kunnen mogelijke onoirbare praktijken aan het licht komen.

De vraag van de leden van de S.G.P.-fractie, of er voldoende redenen zijn om niet-rechtspersonen niet langer toe te staan om als bemiddelaar op te treden, beantwoord ik bevestigend. Ofschoon individuele personen wellicht zeer wel in staat zullen zijn te bemiddelen, zou men, door hen niet te verplichten dit te doen uit hoofde van de taakopdracht van een rechtspersoon, een objectieve en grondige controle op hun handelen bemoeilijken. Door onder meer te eisen dat het bestuur van de bemiddelende rechtspersoon uit ten minste drie personen bestaat, bereikt men voorts dat de verantwoordelijkheid voor de goede gang van zaken gezamenlijk wordt gedragen en dat binnen de rechtspersoon een taakverdeling bestaat. In de op grond van artikel 12, achtste lid, tot stand te brengen uitvoeringsregeling zullen hieromtrent nadere voorschriften worden opgenomen. Ook zal de vorm van rechtspersoon een betere garantie geven voor de financiële draagkracht van de organisatie.

Vervolgens vroegen deze leden of de mogelijkheid tot zelf regelen van de opneming van een pleegkind in het buitenland niet nodeloos aan banden wordt gelegd.

Het wetsontwerp voorziet in een minimum controle op het handelen van «zelfdoeners», door deze te verplichten zich met het oog op de verkrijging van het gezinsrapport tot een vergunninghouder te wenden.

Voor het overige staat het de «zelfdoeners» vrij in het buitenland rechtstreeks onderhandelingen te voeren met een bonafide instelling.

Voorts vroegen de voornoemde leden, in hoeverre opname van een pleegkind via een in een ander Westeuropees land, zoals België, gevestigde bemiddelingsinstantie nog tot de mogelijkheden zou blijven behoren.

Uit mijn antwoord op de hieraan voorafgaande vragen blijkt dat de voorgestelde wettelijke regeling niet uitsluit dat in Nederland gevestigde aspirant-pleegouders rechtstreeks de bemiddeling inroepen van een in het buitenland gevestigde organisatie. Dit laat onverlet hun verplichting om met het oog op de opneming van het buitenlandse pleegkind te beschikken over een beginseltoestemming. Bovendien zullen betrokkenen, om over het gezinsrapport te kunnen beschikken, ook de bemiddeling moeten inroepen van een Nederlandse vergunninghouder. Zoals in de toelichting op de artikelen 2–7 is vermeld, zal het in dit geval om een beperkte bemiddeling gaan. Ten slotte zal bij de binnenkomst van het pleegkind moeten zijn voldaan aan alle vereisten van artikel 8. In verband daarmee verwacht ik dat men in het algemeen niet zijn toevlucht zal nemen tot een in een ander Westeuropees land gevestigde bemiddelende organisatie.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen verder in hoeverre de vergunninghouders verplicht zullen zijn aan «zelfdoeners» deelbemiddeling te verlenen.

De bereidheid tot het verlenen van deelbemiddeling aan «zelfdoeners» wordt in de door deze leden aangehaalde passage van de memorie van toelichting aangemerkt als een vereiste doelstelling van de bemiddelaar. Deze vorm van dienstverlening kan derhalve niet worden geweigerd. Zou dit worden toegestaan, dan zou het ongewenste gevolg zijn dat «zelfdoeners» in sommige landen wèl en in andere landen niet zelf de onderhandelingen over de opneming van hun pleegkind zouden kunnen voeren.

De leden van de S.G.P.-fractie zouden enig inzicht willen verkrijgen in de aard van de nadere regelen die op grond van artikel 12, achtste lid, zullen worden gesteld.

Zoals in de memorie van toelichting bij het vijfde lid is uiteengezet, wordt beoogd te bereiken dat verschillende disciplines zijn in het bestuur zijn verenigd. Uiteengezet is dat vooral aan juridische en financiële deskundigheid alsmede deskundigheid op gebied van maatschappelijk werk is gedacht. Dit grondpatroon voor de samenstelling van het bestuur zal in de gedelegeerde regelgeving worden vastgelegd en nader uitgewerkt.

Anders is dit in het geval van het eveneens door deze leden genoemde zesde lid van artikel 12, dat niet meer en niet minder beoogt dan het stellen van een algemene norm met betrekking tot de toerusting. Deze algemene formulering brengt mee dat elke tekortkoming in de toerusting met intrekking van de vergunning kan worden gesanctioneerd. Het betreft hier uiteraard zowel de materiële toerusting als het personeel dat de bemiddelende rechtspersoon eventueel in dienst neemt om bepaalde werkzaamheden te verrichten. Nadere vereisten kunnen nauwelijks worden gegeven omdat de toerusting afhangt van de grootte van de organisatie.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen of de in de artikelen 13 en 14 genoemde gronden tot afwijzing niet te ruim waren geformuleerd. In het bijzonder vroegen zij zich af of voor de tweede in artikel 13 vermelde toetsingsgrond niet een objectiever criterium denkbaar zou zijn.

De toetsingsgronden van de artikelen 13 en 14 zijn inderdaad ruim gesteld. De reden daarvoor is gelegen in de wenselijkheid van een afweging van alle factoren die de levensvatbaarheid en de doelmatigheid van de organisatie kunnen beïnvloeden. Een beslissing tot afwijzing van

een verzoek tot verlening van een vergunning zal, op grond van artikel 14, vierde lid, met redenen moeten zijn omkleed. De Minister zal derhalve in zijn afwijzende beslissing steeds moeten aangeven waarom hij, bijvoorbeeld, van mening is dat de aanvrager te weinig toekomstmogelijkheden met betrekking tot de beoogde bemiddeling heeft. Naar mijn oordeel is het, mede gezien deze motiveringsplicht, niet wenselijk de door de genoemde leden in het bijzonder vermelde toetsingsgrond door een objectiever criterium te vervangen.

De leden van de S.G.P.-fractie hadden de indruk dat de in artikel 21 verleende bevoegdheden nogal ruim zijn omschreven en zelfs van wijdere strekking zijn dan in het algemeen in het kader van strafvordering aan opsporingsambtenaren zijn verleend. Zij vroegen om een toelichting van de noodzaak hiervan.

Dat de genoemde bevoegdheden ruimer zijn gesteld, vindt zijn verklaring in de omstandigheid dat het hier het toezicht op de naleving van een administratiefrechtelijke regeling betreft. Wanneer het vermoeden rijst dat strafbare feiten zijn begaan, wijken de hier gegeven bevoegdheden voor die welke zijn voorzien in het Wetboek van Strafvordering.

De aan het woord zijnde leden stelden vervolgens de vraag of de niet-instelling van een centraal orgaan, waarmee zij overigens wel konden instemmen, betekent dat meer taken dan nodig bij de overheid (in casu het Ministerie van Justitie) blijven berusten, en zo ja, in hoeverre verdere deregulering op dit terrein mogelijk en wenselijk is te achten.

Het antwoord op deze vraag ligt grotendeels besloten in de uitvoerige motivering van de beslissing om af te zien van het in het leven roepen van een centraal orgaan. Men zie de memorie van toelichting, blz. 3 en 4. Vooreerst wordt daar uiteengezet dat de advisering over vergunningaanvragen niet een taak is die aan een centraal orgaan zou moeten worden opgedragen. Vervolgens wordt uitgelegd waarom de centrale overheid in elk geval een wachtlijst van echtparen die over een beginseltoestemming beschikken, moet bijhouden. Ten slotte wordt erop gewezen dat de advisering over het interlandelijk adoptiebeleid kan worden opgedragen aan het College van Advies voor de Kinderbescherming.

Voor wat de uiteindelijke, mede op het gezinsrapport gebaseerde, beoordeling en afhandeling van de verzoeken om een beginseltoestemming betreft, moge ik herinneren aan de in de memorie van toelichting verscheidene malen genoemde verklaring van de Verenigde Naties inzake de plaatsing in pleeggezinnen en adoptie, waarin een deugdelijk, van overheidswege uitgevoerd onderzoek naar de geschiktheid van aspirant-pleegouders als eis wordt gesteld. Die verklaring geeft de contouren aan van het reguleringsmechanisme waarover elk land van ontvangst van buitenlandse pleegkinderen dient te beschikken. De mogelijkheid tot afstoting van taken door de centrale overheid is in verband hiermee beperkt.

Inderdaad dient, zoals de leden van de S.G.P.-fractie stelden, het beleid gericht op de opneming van minderjarigen ten behoeve van adoptie het beginsel van artikel 227, tweede lid, Boek 1 B.W. als uitgangspunt te hebben. Het criterium dat de adoptie in het kennelijk belang van het kind moet zijn, is in de fase van de beginseltoestemming in die zin relevant dat de voorwaarden, waaronder beginseltoestemming kan worden verleend, zijn geformuleerd vanuit het uitgangspunt dat de adoptie in het kennelijk belang van het kind dient te zijn. Met de door deze leden aangehaalde passage op blz. 6/7 van de memorie van toelichting is bedoeld aan te geven dat doorgaans in de fase voorafgaand aan een verlening van de beginseltoestemming nog geen contact gelegd is met het kind dat door het betrokken echtpaar zal worden opgenomen. Of de plaatsing van een bepaald kind in een bepaald gezin in het belang van dat kind is, kan in die fase nog niet worden nagegaan.

Voor een nadere toelichting op de gevolgen van de bezuinigingen ten aanzien van de raden voor de kinderbescherming, waarom de leden van de S.G.P.-fractie vroegen, verwijs ik naar hetgeen ik hierover naar aanleiding van vragen van de leden van de C.D.A.-fractie heb medegedeeld.

De in artikel 20 van het wetsvoorstel genoemde toezichthoudende taken waarmee de secretarissen van de raden voor de kinderbescherming alsmede door hen aangewezen ambtenaren zullen worden belast, brengen geen taakverzwaring voor de raden mee. Het betreft het signaleren van de opneming van een buitenlands pleegkind door pleegouders die niet in het bezit zijn van een beginseltoestemming, dan wel zonder dat aan de in artikel 8 gestelde voorwaarden is voldaan. De raden voor de kinderbescherming hebben in deze ook thans reeds een taak.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen ten slotte om een reactie op de opmerkingen van de Vereniging van secretarissen van de raden voor de kinderbescherming met betrekking tot artikel 10 van het wetsvoorstel (de toevertrouwing), zoals verwoord in de brief van 16 oktober 1987 aan de Vaste Commissie voor Justitie.

In de toelichting op artikel 10 is vermeld dat deze regeling is ontleend aan artikel 241 Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. Niet is beoogd artikel 241 of artikel 332 van hetzelfde boek hier rechtstreeks van toepassing te verklaren. Tot de maatregel van voorlopige toevertrouwing kan derhalve worden overgegaan ongeacht of de pleegouders moeten worden geacht op grond van een buitenlands adoptievonnis het gezag over het kind te hebben, dan wel of dat gezag is gebaseerd op een Nederlandse voogdijbeslissing. De voorlopige toevertrouwing aan de raad voor de kinderbescherming en de daarop volgende voorziening in het gezag zijn mogelijk in alle gevallen waarin in strijd is gehandeld met artikel 2, eerste lid. Ook zal kunnen worden overgegaan tot de ontzetting van de pleegouders uit het gezag dat zij, op welke manier ook, over het pleegkind hebben verkregen.

De leden van de P.P.R.-fractie konden zich weliswaar met de uitgangspunten van het wetsvoorstel verenigen, maar vonden de controle op de afstand door de eigen ouders van het kind te gering. Zo wordt, aldus deze leden, van de bemiddelende organisaties geen verantwoording verlangd van hun contacten in de landen van herkomst. Deze leden vonden het gewenst te regelen dat de bemiddelingsorganisaties slechts contacten onderhouden met door de plaatselijke overheden in het land van herkomst erkende organisaties.

In mijn antwoord op vragen van de leden van de V.V.D.-fractie memoreerde ik reeds dat artikel 8, onder c, voorschrijft dat de aspirant-pleegouders volledige informatie omtrent die contacten verstrekken. In hetzelfde artikel, onder d, wordt afzonderlijk vereist dat de afstand op bevredigende wijze wordt aangetoond. Zijn de pleegouders daartoe niet in staat, dan kan de opneming in Nederland geen doorgang vinden en is er sprake van niet-nakoming door de bemiddelaar van de verplichtingen die hij jegens de aspirant-pleegouders op zich heeft genomen. Bovendien kan deze niet-nakoming op grond van artikel 14 tot intrekking van de vergunning leiden.

Ik merk hierbij nog op dat het in een aantal landen mogelijk is door een overheidsinstantie of een door de overheid erkende instantie te laten bevestigen dat de afstandsverklaring naar behoren is afgelegd. Er zijn echter ook landen waar geen enkele vorm van overheidsbemoeienis bestaat en waar men op mededelingen van particuliere instanties moet afgaan.

De vraag van de leden van de genoemde fractie of het een bewuste keuze is geweest dat de wetstekst geen melding maakt van de uitgangspunten dat interlandelijke adoptie niet mag worden bevorderd in het

kader van ontwikkelingshulp en alleen in aanmerking komt, indien iedere andere vorm van hulp in het land van herkomst ontbreekt en ook niet gevonden kan worden, beantwoord ik als volgt.

De genoemde uitgangspunten zijn een uitwerking van de gedachte dat interlandelijke adoptie een laatste middel dient te zijn. Dezelfde gedachte spreekt uit het al genoemde artikel 17 van de VN-verklaring 41/85 inzake de beginselen ter bescherming van kinderen. Het betreft hier een algemeen – zeker in Nederland, maar blijkens de VN-verklaring ook mondiaal – aanvaard uitgangspunt bij interlandelijke adoptie. Dit zo zijnde heb ik gemeend dat een dergelijk uitgangspunt niet nog eens in de wet behoeft te worden aangegeven naast de concrete voorwaarden voor interlandelijke adoptie.

Voor de beantwoording van de vraag van de leden van de P.P.R.-fractie naar de wenselijkheid om informatie over het kind en zijn achtergrond te verzamelen, verwijs ik naar mijn uiteenzetting bij de gelijkluidende vragen die hierover door de leden van de V.V.D.-fractie zijn gesteld.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de P.P.R.-fractie naar de redenen waarom alleen echtelieden voor het adopteren van buitenlandse pleegkinderen in aanmerking komen, verwijs ik naar de in antwoord op vragen van de P.v.d.A.-fractie genoemde, binnenkort aan te bieden notitie over adoptie anders dan door echtparen. Indien tot een daartoe strekkende wetswijziging mocht worden overgegaan, zal het thans aan de orde zijnde wetsvoorstel eveneens opnieuw worden bezien.

De aan het woord zijnde leden begrepen niet waarom in artikel 4, aanhef en onder c, wordt vereist dat aspirant-pleegouders gedurende ten minste een jaar de in hun gezin verblijvende kinderen moeten hebben verzorgd voordat een verzoek tot verlening van een beginseltoestemming in behandeling wordt genomen.

Anders dan deze leden ben ik van mening dat voor de opneming van een buitenlands pleegkind als voorwaarde dient te gelden dat de situatie in het gezin stabiel is. Ik acht het daarom noodzakelijk dat op het tijdstip waarop het gezinsonderzoek wordt ingesteld de stabilisatie na het krijgen van een eigen kind of de opneming van een eerder pleegkind is voltooid.

De vraag van deze leden naar de grootte van de bijdrage van de aspirant-pleegouders omtrent de kosten van de voorlichting en het onderzoek is reeds beantwoord naar aanleiding van vragen van de D66-fractie.

Het lid van de G.P.V.-fractie vroeg hoeveel bemiddelende organisaties thans werkzaam zijn. Dat zijn er, zoals ik naar aanleiding van vragen van de P.v.d.A.-fractieleden opmerkte, een negental. Aannemelijk is dat dat aantal na de inwerkingtreding van de voorgestelde wet nagenoeg gelijk zal blijven.

De eveneens door het lid van de G.P.V.-fractie gestelde vragen over de wijze waarop en onder wiens verantwoordelijkheid de algemene voorlichting ter hand zal worden genomen, heb ik naar aanleiding van vragen van de leden van de C.D.A.-fractie en de V.V.D.-fractie over dit onderwerp, hiervoor reeds beantwoord. Die voorlichting zal door een speciaal daartoe op te richten privaatrechtelijke organisatie, onder toezicht van het Ministerie van Justitie worden gegeven. Deze organisatie zal worden bemand met professionele krachten en zal onafhankelijk van de bemiddelende organisaties opereren. Wèl zal de informatieverstrekking door deze organisatie mede moeten steunen op gegevens die door de gezamenlijke vergunninghouders regelmatig aan haar moeten worden overgelegd, opdat de aspirant-pleegouders van de meest recente ontwikkelingen op

het gebied van interlandelijke adoptie op de hoogte kunnen worden gesteld. Een adequate verstrekking van deze informatie aan de stichting veronderstelt de bereidheid van vergunninghouders om met elkaar samen te werken. Daartoe strekt de door het aan het woord zijnde lid genoemde bepaling van artikel 12, zevende lid. Op de totstandkoming van deze samenwerking wordt reeds gepreludeerd bij het overleg dat momenteel wordt gevoerd over de opzet van het voorlichtingsprogramma.

Het lid van de G.P.V.-fractie vroeg naar de mate waarin zich illegale praktijken rond interlandelijke adoptie thans nog voordoen en in hoeverre het wetsvoorstel iets verandert aan de mogelijkheden om tegen het zonder beginseltoestemming opnemen van buitenlandse pleegkinderen op te treden.

Jaarlijks komen enkele gevallen aan het licht waarin zonder beginseltoestemming een buitenlands pleegkind is opgenomen. Het wetsvoorstel vergroot in zoverre de mogelijkheden om hiertegen op te treden dat het zonder beginseltoestemming opnemen van een buitenlands pleegkind thans met een sanctie wordt bedreigd, welke sanctie naar aanleiding van vragen van de leden van de V.V.D.-fractie is verhoogd tot een geldboete van de derde categorie.

Bovendien kan aan degenen die het genoemde voorschrift niet naleven, tevens de daardoor bereikte besparing worden ontnomen. Ik verwacht dat deze sancties een zodanige preventieve werking zullen hebben dat de genoemde praktijken nog meer tot de zeldzaamheden zullen gaan behoren.

Het wetsvoorstel brengt geen verandering in het beleid dat ten aanzien van de zonder beginseltoestemming in Nederland opgenomen pleegkinderen wordt gevoerd. Wanneer van een dergelijke opneming blijkt, wordt op grond van de Pleegkinderenwet de raad voor de kinderbescherming ingeschakeld. Deze stelt een onderzoek in naar de gezinssituatie. Komt de raad tot de conclusie dat die situatie niet moet worden gehandhaafd, dan kan op grond van artikel 10 van het wetsvoorstel worden overgegaan tot de voorlopige toevertrouwing van het kind aan de raad voor de kinderbescherming. Bij de voorbereiding van het over enige tijd in te dienen voorstel voor een nieuwe Vreemdelingenwet wordt aan de vreemdelingenrechtelijke aspecten van deze kwestie de nodige aandacht besteed.

Op de vraag van het aan het woord zijnde lid, of landen waar pleegkinderen vandaan komen, het standpunt delen dat internationale adoptie een ultimum remedium moet zijn, kan ik bevestigend antwoorden. Ik verwijs hierbij naar mijn antwoord op vragen van de P.v.d.A.-fractie en de V.V.D.-fractie, waarin ik verwees naar artikel 17 van de VN-verklaring van 3 december 1986.

Op de vraag van het lid van de G.P.V.-fractie, of op blz. 10 van de memorie van toelichting iets anders wordt bedoeld dan is geregeld in artikel 7, waarin het College van Advies uitsluitend een taak krijgt in de herzieningsprocedure, dient ontkennend te worden geantwoord. Bedoeld is hier de advisering in het kader van de herzieningsprocedure. Elders in de memorie van toelichting is naar voren gebracht dat het college tevens kan worden geroepen een oordeel uit te brengen over kwesties van internationaal adoptiebeleid.

Het lid van de G.P.V.-fractie vroeg zich af of de verantwoordelijkheid, inclusief de financiële, voor de opneming van een pleegkind in ons land niet te veel uitsluitend bij de pleegouders wordt gelegd, en of niet de bemiddelende organisatie in de eerste plaats verantwoordelijk behoort te zijn voor bijvoorbeeld de juistheid van de medische verklaring met betrekking tot het buitenlandse pleegkind.

In mijn antwoord op vragen van de leden van de V.V.D.-fractie heb ik reeds uiteengezet dat het wetsvoorstel op de aspirant-pleegouders de verplichting doet rusten om ervoor te zorgen dat bij de binnenkomst van het kind aan de vereisten van artikel 8 is voldaan. Anderzijds legt het voorstel op de vergunninghouder de verplichting om zijn bemiddelende taak op zodanige wijze uit te voeren dat aan diezelfde vereisten bij de binnenkomst van het kind wordt voldaan. Het willens en wetens overleggen van een onjuiste medische verklaring zal enerzijds wanprestatie jegens de aspirant-pleegouders opleveren en anderzijds tot intrekking van de vergunning kunnen leiden. Voor een beschouwing omtrent de verplichting van de vergunninghouder om informatie met betrekking tot het pleegkind te verzamelen, verwijs ik naar het zoëven genoemde antwoord op de vragen van de V.V.D.-fractie.

Naar aanleiding van de vraag van het lid van de R.P.F.-fractie, of thans bij de bij interlandelijke adoptie betrokken instanties voldoende consensus bestaat om de goede uitvoering en handhaving van de tot stand te brengen wettelijke regeling te waarborgen, merk ik op dat in oktober 1987 op het Ministerie van Justitie over het onderhavige wetsvoorstel overleg heeft plaatsgevonden met alle bemiddelende organisaties. Op grond van de uitkomsten van dit overleg heb ik reden om erop te vertrouwen dat de wet op adequate wijze zal worden uitgevoerd.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg zich verder af, of de problemen bij de opvoeding na transculturele adoptie aanleiding geven tot een nadere bezinning op interculturele adoptie. Ik merk naar aanleiding hiervan het volgende op.

Ten einde meer inzicht te krijgen in de genoemde problemen, is enige tijd geleden een onderzoek gestart door de afdeling kinder- en jeugdpsychiatrie van het Sophia Ziekenhuis te Rotterdam. Aan dit onderzoek heb ik medewerking verleend. Het betreft een prevalentie-onderzoek naar psychische problemen bij buitenlandse adoptiefkinderen. Hiertoe zijn ± 2.000 ouders van adoptiefkinderen benaderd. Er was een respons van 80%.

Het onderzoek heeft in het bijzonder betrekking op kinderen in de leeftijdsgroep van 11 t/m 14 jaar. De eerste resultaten van dit onderzoek, welke naar verwachting zeer veel inhoudelijke informatie zullen opleveren, worden begin 1989 verwacht. Ofschoon mij bekend is dat in een aantal gevallen problemen rijzen – hetgeen ook blijkt uit de naar aanleiding van vragen van de leden van de V.V.D. verstrekte gegevens – zie ik daarin toch geen aanleiding om een wijziging in het beleid ter zake van transculturele adoptie te overwegen. Uitgangspunt van dat beleid is immers, dat het kind in het land van herkomst niet op passende wijze kan worden verzorgd. Wanneer de mogelijkheid daartoe in Nederland wèl bestaat, kan het in het belang van het kind zijn dat daarvan gebruik wordt gemaakt. De moeilijkheden die eventueel in een latere fase rijzen, kunnen naar mijn mening geen argument zijn om dit uitgangspunt te wijzigen. Wèl dient te worden getracht die moeilijkheden zo goed mogelijk op te lossen. De inspanningen die met betrekking tot de begeleiding sinds een aantal jaren worden verricht, beschreef ik reeds in mijn antwoord op vragen van de C.D.A.-fractie.

Het lid van de R.P.F.-fractie informeerde naar het aantal bemiddelende organisaties en het eventuele verloop daarin. Ik merk daaromtrent het volgende op.

Zoals wellicht bekend is, was de groep bemiddelaars in Nederland aan het eind van de jaren zeventig groter dan thans het geval is. De voornaamste reden voor de daling van het aantal is gelegen in het feit dat Indonesië in 1983 door nieuwe regelgeving het voor niet-Indonesische echtparen feitelijk onmogelijk maakte om een kind uit dit land te adopteren.

Als gevolg hiervan zagen vijf bemiddelende organisaties die uitsluitend in Indonesië werkzaam waren, zich genoodzaakt hun activiteiten te beëindigen. De huidige stabiele situatie is mede het gevolg van het feit dat alle bestaande organisaties sinds geruime tijd in het buitenland vaste contacten onderhouden.

Voor Sri Lanka geldt dat sedert juni 1987 geen aanvragen voor de opneming van kinderen meer voor interlandelijke adoptie in behandeling worden genomen. Blijkens perspublicaties binnen en buiten dit land over vermeende onregelmatigheden bij adoptiebemiddeling, heeft Sri Lanka voor dit soort activiteiten zijn grenzen tijdelijk gesloten, ten einde te onderzoeken of nadere voorzieningen dienen te worden getroffen.

Op de beslissing om af te zien van het instellen van een centraal orgaan zijn naast de door het lid van de R.P.F.-fractie vermelde kostenfactoren ook andere factoren van invloed geweest. Daartoe behoren het streven naar deregulering en de overweging dat bepaalde taken beter op andere wijze dan door een centraal orgaan kunnen worden verricht. Ik verwijs hier naar mijn antwoord op vragen van de V.V.D.-fractie.

Ten aanzien van de wijziging van de rol van de raden voor de kinderbescherming, waarnaar het aan het woord zijnde lid vroeg, merk ik op dat de uitbreiding en de selectieve werking van de algemene voorlichting tot gevolg zal hebben dat de raden zich veel meer dan voorheen zullen beperken tot het onderzoek in de strikte zin des woords. Ofschoon de verstrekking van bepaalde op individuele echtparen gerichte informatie steeds in zo'n onderzoek begrepen zal zijn, zal deze nog slechts een zeer beperkt onderdeel van het totaal van de werkzaamheden uitmaken.

Aan de algemene voorlichting zal niet door vertegenwoordigers van de raden voor de kinderbescherming worden deelgenomen. Dat zal niet noodzakelijk zijn omdat het voorlichtingsprogramma geheel vast zal liggen, zodat het onderzoek door de raad voor de kinderbescherming daarop volledig aansluit. Met het voorlichtingsprogramma zal driekwart jaar gemoeid zijn. Zoals ik in mijn antwoord op vragen van de C.D.A.-fractie heb aangegeven, rechtvaardigt deze nieuwe opzet de voorgenomen halvering van het aantal formatieplaatsen voor deze tak van dienst.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroegen om nadere inlichtingen omtrent de kosten. Ik verwijs naar aanleiding hiervan naar mijn antwoord op vragen van de leden van de P.v.d.A.-fractie. Qua kosten kan de opneming van het buitenlands pleegkind nauwelijks worden vergeleken met de geboorte van een eigen kind. De overeenkomst tussen beide situaties bestaat in de fiscale aftrekbaarheid van de direct met de opneming c.q. de geboorte van het kind verband houdende kosten. Over de maatschappelijke kosten van een bevalling kan ik geen nadere gegevens verstrekken.

Zoals ik in antwoord op vragen van de C.D.A.-fractie mededeelde, zal het met de algemene voorlichting te belasten privaatrechtelijke orgaan met professionele krachten worden bemand en worden gefinancierd uit de bijdragen van de aspirant-pleegouders.

Voor zover dat wenselijk is, zal daarbij ook een beroep worden gedaan op de assistentie van vrijwilligers. In de praktijk blijken bijvoorbeeld ouders die zelf buitenlandse kinderen hebben geadopteerd, een nuttige bijdrage te kunnen leveren aan de voorlichting voor diegenen die overwegen daartoe over te gaan. Het spreekt vanzelf dat deze medewerking zal worden verleend onder de leiding van het vaste personeel van de met de voorlichting belaste rechtspersoon, en onder toezicht van het Ministerie van Justitie.

Naar aanleiding van de vraag van het lid van de R.P.F.-fractie in welke mate voor hier te lande verblijvende buitenlandse pleegkinderen adoptie is gerealiseerd, verwijs ik naar mijn antwoord op de gelijkluidende vraag van de leden van de D66-fractie.

Indien reeds aanstonds bij het verzoek om een beginseltoestemming of bij het gezinsonderzoek door de raad voor de kinderbescherming duidelijk wordt dat de aspirant-pleegouders niet voornemens zijn na eventuele plaatsing van een buitenlands pleegkind een adoptieverzoek in te dienen, ligt – uitgaande van het belang van het kind om te worden geadopteerd – de conclusie voor de hand, dat de aspirant-pleegouders niet geschikt zijn voor de verzorging en opvoeding van een buitenlands pleegkind, zodat het verzoek dient te worden afgewezen.

- Indien na plaatsing van een buitenlands pleegkind de adoptie geen doorgang vindt, hoewel de formele voorwaarden daartoe zijn vervuld, behoudt het kind de status van pleegkind en blijft het als zodanig, op grond van de Pleegkinderenwet, onderworpen aan het toezicht van de raad voor de kinderbescherming.

Het aan het woord zijnde lid vroeg welke oplossing de regering voorstaat voor de afstand van Nederlandse kinderen, die niet door dit wetsvoorstel wordt geregeld.

Voor de procedure inzake de afstandsverklaring van Nederlandse kinderen bestaat inderdaad thans geen wettelijke regeling. Het bij de Kamer aanhangige wetsvoorstel 14 167 omtrent de meerderjarigverklaring en afstand van ouderrechten zou in dit verband de bedoelde voorziening zijn. Geconstateerd is evenwel dat het jaarlijks in Nederland voor adoptie beschikbaar komende aantal kinderen zeer gering is, gemiddeld per arrondissement nog geen vijf. Wij staan derhalve voor de vraag of het, uit een oogpunt van deregulering wel aanbeveling verdient een gestructureerde regeling in te voeren. Vanzelfsprekend zal een negatieve beantwoording van die vraag gevolgen hebben voor het genoemde wetsvoorstel. Binnenkort zullen de minister en ik ons standpunt omtrent het wetsvoorstel 14 167 aan de Kamer kenbaar maken.

Naar aanleiding van de vraag van het genoemde lid naar de betekenis van de zinsnede dat «iedere vorm van hulp aan het kind in zijn land van herkomst ontbreekt en ook niet kan worden gevonden», verwijs ik naar de in antwoord op vragen van de leden van de P.v.d.A.-fractie gegeven uitleg. Het betreft hier een internationaal aanvaard uitgangspunt voor interlandelijke adoptie.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg of aan de vergunninghouder ook een verantwoordelijkheid zal worden opgelegd, dat hij zich ervan verzekert dat het kind zich in een hulpeloze toestand bevindt en dat de situatie ook aan de aspirant-pleegouders bekend is voor zij naar het kind vertrekken.

Naar het mij voorkomt, bedoelt de vraagsteller hier, dat moet zijn voldaan aan het vereiste van artikel 8, onder d. Zoals ik hiervoor reeds heb opgemerkt, kan de opneming van het buitenlandse pleegkind niet plaatsvinden wanneer de afstand door de ouder of de ouders niet aan de hand van deugdelijke bescheiden kan worden aangetoond.

Het aan het woord zijnde lid vroeg, welke landen momenteel geen deugdelijke afstandsverklaringen afgeven en hoe de gedragslijn ten opzichte van deze landen is.

In de zeer incidentele gevallen waarin de ondeugdelijkheid van een afstandsverklaring aan het licht komt, wordt in overleg met de officiële instanties van het land van herkomst van het kind naar een oplossing gezocht. Er zijn geen landen aan te wijzen waar zich dergelijke gevallen in het bijzonder voordoen.

Uit de regeling ter zake van de financiële verantwoordelijkheid van de pleegouders in artikel 9 leidde het lid van de R.P.F.-fractie af dat de verantwoordelijkheid van de bemiddelende instantie op het tijdstip van vertrek naar Nederland ophoudt.

Ten onrechte is door het genoemde lid gesteld dat de bemiddelende instantie op enig tijdstip de financiële verantwoordelijkheid voor de

verzorging van het kind heeft. Deze verantwoordelijkheid gaat op het tijdstip van het vertrek van het kind over van degenen die in het buitenland de zorg voor het kind hadden op de aspirant-pleegouders. De bemiddelende instantie heeft daarentegen slechts een bemiddelende taak. Deze kan overigens voortduren tot na de aankomst van het kind in Nederland. Ik verwijs in dit verband naar hetgeen naar aanleiding van vragen van de C.D.A.-fractie over de nazorg is uiteengezet.

Mijn mening ten aanzien van de eventuele aansprakelijkheid van de vergunninghouder wegens grove nalatigheid, waarnaar het zoëven genoemde lid vraagt, heb ik reeds in mijn antwoord op vragen van de leden van de V.V.D.-fractie en de P.P.R.-fractie te kennen gegeven.

Op de vraag van het lid van de R.P.F.-fractie naar de oorzaken van de reductie van de tijdsduur van het onderzoek kan ik antwoorden dat er na 1980 een geleidelijke daling is ingetreden in het jaarlijkse aantal aanvragen van een beginseltoestemming. Na 1983 heeft zich dat aantal gestabiliseerd. De beschikbare capaciteit voor de behandeling van aanvragen is thans zodanig dat deze ongeveer anderhalf jaar duurt.

De vraag naar het gemiddelde tijdsverloop van de bemiddeling werd reeds beantwoord naar aanleiding van vragen van de C.D.A.-fractie. De verscherping van de eisen door adoptielanden zoals Sri Lanka leidt momenteel tot een verlenging van de duur van de bemiddeling. De totale wachttijd vanaf de indiening van een verzoek om een beginseltoestemming tot de opneming van een kind ligt momenteel boven de drieëneenhalf jaar. Zoals hiervoor werd aangegeven, brengt een zodanige maatregel mee dat bemiddelaars hun activiteiten verschuiven naar een ander land.

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg vervolgens waarom «zelfdoen» ook na de inwerkingtreding van de voorgenomen wetgeving mogelijk blijft.

Ik verwijs hiervoor naar de discussies die in de Tweede Kamer naar aanleiding van de nota «Praktische gang van zaken rond adoptie en adoptievoorbereiding» (16 194, nr. 2) zijn gevoerd in de UCV van 27 april 1981 (blz. 6, derde kolom, slot). «Zelfdoeners» dienen te worden gerespecteerd. Wèl worden zij door het wetsontwerp verplicht de tussenkomst van een bemiddelaar in te roepen (art. 5, vierde lid). Dit is noodzakelijk ten einde enige controle te kunnen uitoefenen.

Uit de mij ter beschikking staande informatie kan worden afgeleid dat jaarlijks 45 à 50 echtparen zelf in het buitenland contacten leggen om een pleegkind in het gezin op te nemen.

Op grond van welke criteria is geconcludeerd dat een aantal organisaties de bemiddeling op verantwoorde wijze verzorgt, vroeg het lid van de R.P.F.-fractie.

De conclusie dat de bestaande organisaties de bemiddeling op verantwoorde wijze verzorgen, is gerechtvaardigd op grond van hiernaar door het Ministerie van Justitie gedaan onderzoek. Daarbij zijn organisatorische en inhoudelijke aspecten met vertegenwoordigers van die organisaties besproken. De uitkomsten van dit onderzoek geven een bevredigend beeld van de werkwijze van de betrokken organisaties.

De reden van de vervroeging van het tijdstip waarop inschrijving mogelijk wordt, naar welke reden het genoemde lid vroeg, werd reeds genoemd in mijn antwoord op vragen van de leden van de P.v.d.A.-fractie. Die vervroeging stuit niet op enig bezwaar, terwijl zij in een aantal gevallen het voordeel heeft dat zij de wachttijd aanzienlijk bekort.

De verscherping van de eisen van adoptielanden in de vorm van voorschriften, bijvoorbeeld met betrekking tot de aanwezigheid van beide aspirant-pleegouders bij de overdracht van het kind, de verblijfsduur van de aspirant-pleegouders in het adoptieland en de afstandsprocedure, heeft uiteraard repercussies voor de duur en de kosten van de bemiddeling en de mogelijkheid om kinderen uit deze landen op te nemen. Zoals ik hiervoor reeds aangaf, is de totale wachttijd als gevolg van de tijdelijke sluiting van de grenzen van Sri Lanka langer geworden.

Ten slotte antwoord ik bevestigend op de vraag van het lid van de R.P.F.-fractie, of een wijziging van de regeling ter zake van de inschrijving van buitenlandse geboorteakten wordt overwogen. De Raad van State is in november 1987 verzocht over een daartoe strekkend wetsvoorstel advies uit te brengen. Beoogd wordt daarin niet alleen criteria op te nemen voor de beoordeling van de vraag of een buitenlands geboortedocument voor inschrijving in de Nederlandse registers van de burgerlijke stand in aanmerking komt, doch ook, voor de gevallen waarin aan die criteria niet is voldaan, te voorzien in een rechterlijke procedure voor de vaststelling van de geboortegegevens, aan de hand van welke gegevens een vervangende geboorteakte wordt opgemaakt. Deze vervangende akte zal gelden als een in Nederland opgemaakte geboorteakte.

II. Artikelen

Artikel 1

Met instemming heb ik kennis genomen van het standpunt van de leden van de C.D.A.-fractie ten aanzien van de definitie van het begrip «aspirant-pleegouders», die aansluit bij de huidige adoptiewetgeving.

Artikel 2

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg, of een in België woonachtig Nederlands echtpaar, dat een buitenlands pleegkind heeft opgenomen en enkele maanden daarna naar Nederland verhuist, alsnog een beginseltoestemming moet vragen, en zo ja, of het strafbaar is wanneer het dit niet doet.

Terecht merkte het aan het woord zijnde lid op dat uit de thans voor artikel 2 gekozen formulering volgt dat in het door hem genoemde geval alsnog een beginseltoestemming vereist zou zijn. Dit is echter niet in overeenstemming met de reeds ontstane feitelijke gezinssituatie, die meebrengt dat de toegang tot Nederland van het opgenomen pleegkind wordt getoetst aan de hand van de in de Vreemdelingencirculaire neergelegde criteria voor gezinshereniging. Daarbij wordt tevens de raad voor de kinderbescherming ingeschakeld ten einde te onderzoeken of deze situatie toelaatbaar is uit een oogpunt van kinderbescherming. Ik ben van mening dat in het wetsvoorstel eveneens een oplossing moet worden gezocht die zoveel mogelijk aansluit bij de grondslagen van de interlandelijke adoptie. Gelet op het uitgangspunt, dat de opneming en de adoptie van het kind in diens belang moeten zijn, ligt het voor de hand dat alsnog de geschiktheid van de pleegouders wordt getoetst in een onderzoek dat geheel gelijk is aan het onderzoek dat in het normale geval leidt tot de afgifte van een beginseltoestemming. In deze gevallen zal die afgifte niet volgen, maar kan, wanneer komt vast te staan dat de bestaande situatie niet moet worden gehandhaafd wegens ongeschiktheid van de pleegouders voor de opvoeding en de verzorging van het kind, worden overgegaan tot overplaatsing van het kind in een ander gezin of tot een voorlopige toevertrouwing van het kind aan de raad voor de kinderbescherming. De regeling van artikel 2 is in verband hiermee gewijzigd in die zin dat de beginseltoestemming alleen is vereist in het geval waarin de aspirant-pleegouders in Nederland zijn gevestigd en het uit het buitenland afkomstige pleegkind in Nederland opnemen.

Daarnaast zijn de gevallen waarin het pleegkind ter adoptie is opgenomen in een periode waarin de pleegouders in het buitenland woonachtig waren, ondergebracht in een nieuw hoofdstuk 3a. Ik teken aan dat de in dat hoofdstuk opgenomen regeling geldt ongeacht of in het buitenland een adoptie is uitgesproken, tenzij het kind naar Nederlands internationaal privaatrecht moet worden geacht de staat van wettig kind van de adoptiefouders te hebben verkregen, onder verbreking van de banden met de

oorspronkelijke ouders. In dit laatste geval valt het niet onder de omschrijving van de term «pleegkind» in artikel 1.

Gehandhaafd blijft de bepaling op grond waarvan geen onderzoek wordt ingesteld wanneer het gezin zich in Nederland vestigt nadat het kind reeds gedurende ten minste een jaar in het buitenland door de pleegouders is verzorgd.

Door deze regeling wordt, naar ik aanneem, voorkomen dat echtparen zich voor korte tijd naar het buitenland begeven om aldaar zonder beginseltoestemming een pleegkind op te nemen en vervolgens naar Nederland terug te keren.

Tweede lid

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of de in dit lid gegeven bepaling, die is overgebracht naar het bij nota van wijziging voorgestelde artikel 10d, niet te fraudegevoelig is.

Voorop moet worden gesteld dat echtparen die hun gewone verblijfplaats in het buitenland hebben en een buitenlands pleegkind wensen op te nemen, gebonden zijn aan de regelgeving van hun land van vestiging. Het voorstel van de genoemde leden om voor de betrokken echtparen een melding vooraf verplicht te stellen, lijkt niet reëel in die gevallen waarin men plotseling naar Nederland wordt overgeplaatst. Bovendien zal veelal wel aan de hand van officiële bescheiden kunnen worden aangetoond wanneer de opneming heeft plaatsgevonden. Mede in verband met de verschillen in de bewijsmogelijkheden, die zich van land tot land kunnen voordoen, zie ik geen aanleiding om op dit punt een nader voorschrift in het wetsvoorstel op te nemen. Het belang van het kind zal in elk geval in het onderzoek voorafgaande aan de adoptie aan de orde komen. Ook zal daarbij de verklaring van afstand moeten worden overgelegd.

Inderdaad wordt, zoals de leden van de V.V.D.-fractie opmerkten, geen aanleiding gezien om de praktijk van de zogenaamde «zelfdoeners» onmogelijk te maken, maar zijn wel enkele voorzieningen geïntroduceerd ten einde te voorkomen dat zij op onjuiste wijze te werk gaan. Door de inschakeling van een vergunninghouder in de fase voorafgaande aan hun contacten met buitenlandse instanties wordt beoogd te bereiken dat betrokkenen zich houden aan de in het buitenland voorgeschreven procedures en formaliteiten en de ter zake bevoegde instanties op de juiste wijze benaderen. Zouden de ter zake geldende normen worden veronachtzaamd, of zou het gezinsrapport worden gebruikt in onderhandelingen met instanties die niet tot de afgifte van een pleegkind bevoegd zijn, dan zou dit vergunninghouders die in het betrokken land activiteiten uitoefenen, in diskrediet kunnen brengen.

Voor de beantwoording van de vraag van de V.V.D.-fractie over de vermelding van de voorkeur voor een land van herkomst verwijs ik naar de in het algemene gedeelte van deze memorie van antwoord gegeven uiteenzetting naar aanleiding van vragen van de leden van de P.v.d.A.-fractie.

Ten aanzien van de bijdrage in de kosten door aspirant-pleegouders vroegen de leden van de V.V.D.-fractie om een aanduiding van deze kosten en van de bijdrage daarin van de aspirant-pleegouders.

In mijn antwoord op vragen van de leden van de fractie van D66 ben ik uitvoerig ingegaan op de bijdragen die aspirant-pleegouders zullen moeten betalen aan de bekostiging van de algemene voorlichting en het gezinsonderzoek. Zoals ik daar heb aangegeven, ligt het in de bedoeling dat de met het geven van voorlichting te belasten rechtspersoon geheel uit de bijdragen van de aspirant-pleegouders wordt gefinancierd, terwijl dat slechts ten dele het geval zal zijn voor de werkzaamheden van de raad

voor de kinderbescherming met betrekking tot het gezinsonderzoek: de bijdrage in de kosten hiervan zal iets minder dan de helft van die kosten bedragen.

Terecht heeft het lid van de G.P.V.-fractie opgemerkt dat de voorgestelde wettelijke regeling betrekking heeft op de opneming van buitenlandse pleegkinderen door aspirant-pleegouders die in Nederland verblijven, voor zover dat kind niet reeds sinds ten minste een jaar door de pleegouders is verzorgd.

Een Nederlandse beginseltoestemming is niet vereist, en kan niet worden afgegeven wanneer een buitenlands pleegkind door een permanent in het buitenland woonachtig Nederlands echtpaar wordt opgenomen. Wèl zal dat echtpaar, wanneer aan de vereiste voorwaarden voor adoptie is voldaan, bij de rechtbank te 's-Gravenhage een adoptieverzoek kunnen indienen. In het kader van de adoptieprocedure wordt door tussenkomst van de Nederlandse vertegenwoordiging in het land van vestiging van het echtpaar een onderzoek naar de gezinssituatie ingesteld.

Ik verwijs voor het overige naar de naar aanleiding van een vraag van het lid van de R.P.F.-fractie over artikel 2 gegeven uiteenzetting en de daarop gebaseerde beslissing om dat artikel te wijzigen en een aanvullende voorziening in het wetsvoorstel op te nemen voor echtparen die zich in Nederland vestigen nadat zij tijdens een verblijf in het buitenland een pleegkind ter adoptie hebben opgenomen.

Artikel 4

De leden van de C.D.A.-fractie verlangden een nadere onderbouwing van de beslissing om van de aspirant-pleegouders een bijdrage in de kosten te vragen.

Ik merk op dat met de adoptie van buitenlandse pleegkinderen, anders dan met de adoptie van in Nederland beschikbaar komende kinderen, uitsluitend private belangen gediend zijn. De voorgestelde wettelijke regeling beoogt – in het belang van de echtparen die daartoe besluiten – in een juiste begeleiding bij de voor de opneming noodzakelijke procedure te voorzien. De algemene voorlichting, zoals thans voorgesteld, is ten opzichte van de huidige situatie een extra voorziening. Ik acht het gerechtvaardigd dat voor deze voorziening wordt betaald.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of wordt gedacht aan terugbetaling van de bijdrage door de aspirant-pleegouders in bepaalde gevallen.

Voor zover hier wordt gedoeld op terugbetaling indien afwijzend is beslist op het verzoek, zie ik daartoe geen aanleiding. De onderzoekskosten zijn ook in die gevallen gemaakt. Het onderzoek van de raad voor de kinderbescherming vindt plaats op verzoek van de aspirant-pleegouders. Overigens verwacht ik dat de in het wetsvoorstel voorziene verplichte algemene voorlichting van de aspirant-pleegouders, die wordt gegeven voordat met het gezinsonderzoek wordt gestart, een zodanige selectieve werking zal hebben dat slechts in een gering aantal gevallen afwijzend zal moeten worden beslist.

Naar aanleiding van het voorstel van de leden van de fractie van D66, om in artikel 4 de bereidheid tot adopteren als voorwaarde op te nemen, verwijs ik naar mijn antwoord op de vragen van de P.v.d.A.-fractie in het algemene gedeelte. Ik acht een dergelijke toevoeging niet zinvol.

Naar aanleiding van de vraag van het lid van de G.P.V.-fractie naar de redelijkheid van het voornemen kosten voor de behandeling van het verzoek door te berekenen aan de aspirant-pleegouders, merk ik op dat geen openbaar belang is gediend met de opneming van buitenlandse pleegkinderen ter adoptie. Met de wettelijke regeling wordt vooral

beoogd om aspirant-pleegouders die buitenlandse kinderen in hun gezin wensen op te nemen, van dienst te zijn. Een bijdrage in de kosten van die dienstverlening acht ik gerechtvaardigd. Om welke bedragen het vermoedelijk zal gaan, heb ik in het algemene gedeelte van deze memorie, in antwoord op vragen van de leden van de fractie van D66, aangegeven.

Onder b 1°

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg waarom in zo'n vroeg stadium wordt gevraagd naar de voorkeur van de aspirant-pleegouders voor een bepaald land van herkomst.

In mijn antwoord in het algemene gedeelte op vragen van de P.v.d.A.-fractie tekende ik reeds aan dat de voorkeur een relevant gegeven is bij het onderzoek naar de geschiktheid van de aspirant-pleegouders. Bovendien bepaalt die voorkeur de keuze van de vergunninghouder, waarbij, zoals elders is uiteengezet, men zich reeds vanaf het tijdstip van de inschrijving kan inschrijven. Indien verzoekers nog niet hun voorkeur kunnen bepalen, is de vermelding hiervan op het aanvraagformulier niet vereist.

Sub a, onder 2

Onder de door het lid van de R.P.F.-fractie genoemde voor een kind van levensbelang zijnde behandelingen vallen, naast een aantal vaccinaties, ook bloedtransfusies. Onder de voorgestelde regeling zullen echtparen die gemoedsbezwaren hebben tegen preventieve ingrepen, evenmin als thans het geval is, een beginseltoestemming kunnen verkrijgen. Ik verwijs voor een uiteenzetting over deze kwestie naar mijn antwoord op desbetreffende vragen van de S.G.P.-fractie in het algemene gedeelte.

Artikel 5

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of er geen verschil zou moeten worden gemaakt in voorlichting ter oriëntatie en voorlichting die gericht is op het maken van een goede keuze. Naar aanleiding van deze vraag verwijs ik naar de reeds eerder aan deze leden gegeven uitleg omtrent de opzet van de voorlichting. Beide door hen genoemde onderdelen zullen in het door de stichting te verzorgen programma aan de orde komen. Dat de raden voor de kinderbescherming niet langer bij deze activiteit betrokken zullen zijn, acht ik geen overwegend bezwaar, nu een vast informatieprogramma zal worden ontwikkeld. Bij de aanvraag van het gezinsonderzoek is de raad voor de kinderbescherming steeds ervan verzekerd dat dat programma is doorlopen.

Eveneens liet ik de aan het woord zijnde leden reeds weten dat voor het geven van de voorlichting vakbekwaam personeel zal worden aangetrokken.

Naar aanleiding van de verwijzing van de leden van de C.D.A.-fractie naar de «normen-rapporten» en de vraag, of de regering voornemens is aanwijzingen te geven met betrekking tot het gezinsonderzoek, merk ik op dat in overleg met de raden voor de kinderbescherming regelmatig wordt nagegaan of een aanpassing van die aanwijzingen noodzakelijk is. Ook bij de invoering van de toekomstige wettelijke regeling zal worden onderzocht of daartoe moet worden overgegaan.

Gegevens over de kostenstructuur van het nieuwe voorlichtingsorgaan, waarnaar deze leden eveneens vroegen, verstrekte ik reeds naar aanleiding van vragen hieromtrent van de leden van de fractie van D66. Het is de bedoeling dat dat orgaan uit de bijdragen van de aspirant-pleegouders wordt gefinancierd. Gelet hierop is niet relevant de vraag of de kosten van dat orgaan opwegen tegen de te bereiken besparingen op de kosten van de raden voor de kinderbescherming.

Het antwoord op de vraag van de genoemde leden, of een onderzoek van de raad voor de kinderbescherming achterwege zou kunnen blijven wanneer tevoren vaststaat dat, bijvoorbeeld op grond van de leeftijd, een verzoek zal worden afgewezen, gaf ik reeds naar aanleiding van vragen van de leden van de S.G.P.-fractie. Ik heb daarbij uiteengezet dat ik in de huidige beoordelingspraktijk van verzoekers om een beginseltoestemming aanleiding zie om de uiterste leeftijdslimiet voor aspirant-pleegouders op 44 jaren vast te leggen. Dat brengt mee dat geen gezinsonderzoek plaatsvindt wanneer één van de ouders op het tijdstip van de indiening van het verzoek de vierenveertigjarige leeftijd heeft bereikt.

Het lid van de G.P.V.-fractie vroeg welk tijdstip in artikel 5, vijfde lid, onder b, wordt verstaan onder «tijdstip van de indiening van het verzoek».
Bedoeld is het tijdstip waarop het verzoek, overeenkomstig het bepaalde in artikel 4, onder a, schriftelijk is ingediend.

Vierde lid

Naar aanleiding van de vraag van het lid van de R.P.F.-fractie, op welke wijze onderscheid zal worden gemaakt tussen een afschrift en het origineel van het rapport inzake het gezinsonderzoek, merk ik op dat op het afschrift in verschillende talen zal worden vermeld dat dit bij onderhandelingen over de opneming van een buitenlands pleegkind niet als officieel document zal kunnen worden gebruikt.

Vijfde lid

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of het met het oog op de privacy wel wenselijk is het originele rapport in zijn geheel aan de vergunninghouder ter beschikking te stellen. Het leek voornoemde leden juister alleen de relevante gegevens aan de vergunninghouder ter hand te stellen, met daarbij de duidelijke restrictie dat vernietiging plaatsvindt na afloop van de bemiddeling.
Ik kan de mening van de aan het woord zijnde leden over de verstrekking van het gezinsrapport niet delen. De vergunninghouder zal een zo volledig mogelijk inzicht in de door de raad voor de kinderbescherming onderzochte gezinssituatie moeten hebben ten einde te kunnen beoordelen of een bepaald kind voor plaatsing in dat gezin in aanmerking komt. Bovendien zullen bepaalde gegevens van het gezinsrapport een rol spelen in de onderhandelingen die de vergunninghouder met buitenlandse instanties voert. De rapportage is mede daarvoor bedoeld. De zorgvuldigheidsplicht die aan de vergunninghouder is opgelegd, brengt mee dat hij de gegevens van het rapport als vertrouwelijk behandelt en goed bewaart. Hij kan die gegevens nogmaals nodig hebben wanneer in het kader van de nazorg een beroep op zijn assistentie wordt gedaan of wanneer later wordt besloten tot de opneming van een tweede pleegkind door zijn tussenkomst.
Zoals ik in mijn antwoord op vragen van de leden van de V.V.D.-fractie heb aangegeven, zal de bevoegdheid tot het tot stand brengen van gedelegeerde regelgeving in artikel 18, derde lid, worden uitgebreid in die zin dat wordt voorzien in de overdracht van de administratie ingeval de vergunninghouder wordt geliquideerd.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of het onderzoek niet aan een termijn ware te binden in verband met de mogelijkheid dat door vertraging buiten de schuld van de aspirant-pleegouders een verzoek zou moeten worden afgewezen.
Ik acht het stellen van een termijn niet noodzakelijk. Onvoorziene omstandigheden die niet aan verzoekers kunnen worden toegeschreven, kunnen redelijkerwijze niet tot afwijzing leiden. Mocht een verzoek in een dergelijk geval niettemin worden afgewezen, dan kan om herziening van de beslissing worden gevraagd.

Derde lid (dit moet zijn: zesde lid)

Ten aanzien van het bepaalde in het zesde lid vroeg het lid van de R.P.F.-fractie of de mogelijkheid om «in bijzondere omstandigheden» een afwijking toe te staan, wel tegemoet komt aan de wens van de vaste commissie om het leeftijdscriterium «soepel te hanteren».

Deze formulering beoogt aan te geven dat bij de beoordeling van de aanvraag moet worden nagegaan of er een bijzondere grond aanwezig is die een afwijking van de gestelde leeftijdslimiet rechtvaardigt. Zou men deze eis niet stellen, dan zou het vastleggen van een leeftijdslimiet zinloos zijn. Omdat de aard van de bijzondere omstandigheden niet nader is aangegeven, ben ik van mening dat bij de hantering van het criterium toch de nodige soepelheid kan worden betracht.

Artikel 6

Het lid van de G.P.V.-fractie vroeg zich af op welke wijze na verlening van een beginseltoestemming een ongeschiktheid van aspirant-pleegouders, die tot intrekking van de toestemming kan leiden, kan worden geconstateerd.

Er zal niet, zoals dit lid veronderstelt, een informatieplicht jegens de raad voor de kinderbescherming zijn. Wel zal een heroverweging kunnen plaatsvinden indien bijvoorbeeld uit mededelingen van de bemiddelaar blijkt van nieuwe of eerder onbekende omstandigheden die de aspirant-pleegouders mogelijk ongeschikt maken voor de verzorging en opvoeding van een buitenlands pleegkind.

Naar aanleiding van de vraag van het lid van de G.P.V.-fractie naar het recht van een echtpaar waarvan de beginseltoestemming is ingetrokken op een hernieuwd onderzoek, merk ik het volgende op.

Indien de beginseltoestemming is ingetrokken, herleeft voor de aspirant-pleegouders de situatie waarin zij verkeerden toen zij nog niet in het bezit waren van een beginseltoestemming. Indien zij een nieuw verzoek indienen, zullen zij wederom de procedure tot verkrijging van een beginseltoestemming moeten doorlopen. Er bestaat voor hen geen recht op bijzondere voorrang. Voor het hernieuwde onderzoek zullen ook kosten verschuldigd zijn.

Artikel 7

De leden van de C.D.A.-fractie informeerden naar de achtergrond van de in de toelichting bij artikel 7 genoemde onderzoekskosten.

De schatting ten aanzien van het te verwachten aantal aanvullende onderzoeken is ontleend aan de ervaringen van de Adviescommissie Buitenlandse Pleegkinderen, die thans een taak vervult die enigszins vergelijkbaar is met de taak welke in de toekomst aan het College van Advies voor de Kinderbescherming zal worden opgedragen. Ook deze commissie laat een enkele maal een aanvullend deskundigenonderzoek uitvoeren wanneer zij moet adviseren op grond van artikel 4 van het Besluit Adviescommissie Buitenlandse Pleegkinderen. De met zo'n onderzoek gemoeide kosten zijn berekend aan de hand van de kostprijsgegevens. Het zal in deze – naar verwachting uitzonderlijke – gevallen gaan om situaties, waarin de aspirant-pleegouders bijzondere omstandigheden kunnen aanvoeren, die naar hun mening de afgifte van een beginseltoestemming rechtvaardigen en die onvoldoende lijken te zijn betrokken in het eerder ingestelde onderzoek.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de C.D.A.-fractie, of ten aanzien van broertjes en zusjes niet à priori kan worden gesteld dat de leeftijdsgrens van 6 jaar mag worden gepasseerd, merk ik op dat in de beschreven situatie doorgaans sprake zal zijn van een bijzonder geval als bedoeld onder a. van dit artikel.

Op de vraag van de leden van de C.D.A.-fractie, door wie de medische verklaring waarover de aspirant-pleegouders dienen te beschikken, dient te worden afgegeven, kan worden geantwoord dat die verklaring afkomstig zal moeten zijn van een erkende medicus in het land van herkomst van het kind. Ik onderschrijf de stelling van deze leden dat ook zieke of gehandicapte kinderen voor opneming in aanmerking komen. Op de vergunninghouder rust jegens de aspirant-pleegouders de verplichting om erop toe te zien dat een deugdelijke medische verklaring wordt verkregen.

Naar aanleiding van de vraag van de aan het woord zijnde leden, wat onder een besmettelijke ziekte moet worden verstaan, verwijs ik naar de richtlijnen ter zake van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. In de praktijk zal het veelal gaan om tuberculose van de luchtwegen in een actief of sluimerend stadium. Wanneer een kind dat aan een besmettelijke ziekte heeft geleden, weer is genezen verklaard, komt het opnieuw voor opneming in het buitenland in aanmerking, mits aan de overige voorwaarden is voldaan.

Met de leden van de C.D.A.-fractie ben ik van mening dat van belang is wie de gezondheidsverklaring verstrekt en door wie die wordt geverifieerd. Ik wijs hier op de bijzondere verantwoordelijkheid die op de bemiddelende instantie rust tegenover de aspirant-pleegouders en op de mogelijke aansprakelijkheid jegens hen bij grove nalatigheid in een dergelijk geval. Ook kan zodanige nalatigheid leiden tot intrekking van de vergunning.

De genoemde leden vroegen nog of de eis niet zou moeten worden gesteld dat zonder deugdelijke papieren geen adoptie mag plaatsvinden.

Ik merk op dat de overlegging van de in artikel 8 genoemde bescheiden een voorwaarde is voor de opneming van het kind in Nederland. Bij gebleken ondeugdelijkheid van die bescheiden zal de opneming niet kunnen plaatsvinden en zal het kind ook niet kunnen worden geadopteerd.

Terecht gingen deze leden ervan uit dat de goedkeuring van de opneming dient te blijken uit verklaringen die zijn afgegeven door politiek verantwoordelijke organen en/of door de daartoe aangewezen kinderbeschermingsinstanties. Dit hangt af van de ter plaatse geldende voorschriften.

Op de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie, of bij de vaststelling van de leeftijdsgrens voor het buitenlandse pleegkind niet langer een relatie wordt gelegd met de leerplichtige leeftijd, kan ik bevestigend antwoorden. De thans gehanteerde leeftijdsgrens houdt verband met de ontwikkeling van het kind in algemene zin. Zoals bekend is, zijn de kansen op een succesvolle opneming groter wanneer het kind nog jong is. Ik verwijs naar de eerder aan de genoemde leden in deze memorie van antwoord gegeven informatie over onderzoek naar de moeilijkheden die na de adoptie worden ondervonden.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie, of aan de medische verklaring een keuring voorafgaat, verwijs ik naar hetgeen ik zoëven opmerkte in antwoord op vragen van de leden van de C.D.A.-fractie. De zorg voor de deugdelijkheid van de medische verklaring valt onder de verantwoordelijkheid van de bemiddelende instantie jegens de aspirant-pleegouders. De bemiddelaar is degene die, afhankelijk van de omstandigheden, aan de afgifte van die verklaring een keuring doet voorafgaan.

Voor wat betreft de vraag van deze leden naar het oordeel van de regering over beleid en regelgeving met betrekking tot AIDS, verwijs ik naar de AIDS-nota (19 218, vergaderjaar 1985–1986, en de vervolgstukken daarop, laatstelijk nr. 12). De problemen in verband met AIDS behoren, evenals de bestrijding van andere besmettelijke ziekten, tot het beleidsterrein van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Het ligt vooral op de weg van de bemiddelende organisaties om aspirant-pleegouders over deze problemen voor te lichten.

Sub c

Naar aanleiding van de vraag van het lid van de R.P.F.-fractie, of in de bepaling sub c niet nader moet worden aangegeven om welke contacten het gaat, merk ik op dat mijns inziens hieromtrent nauwelijks een misverstand kan rijzen: het betreft hier alle contacten met instellingen of personen, die in verband met de opneming van het kind zijn onderhouden.

Artikel 9

Met betrekking tot de opmerking van de leden van de C.D.A.-fractie, dat het wat wonderlijk zou zijn dat pleegouders de financiële verantwoordelijkheid zouden dragen voor het overlijden van het kind tijdens de reis van het land van herkomst naar Nederland, verwijs ik naar hetgeen naar aanleiding van vragen van de leden van de V.V.D.-fractie, de P.P.R.-fractie en de R.P.F.-fractie is uiteengezet over de mogelijke aansprakelijkheid van vergunninghouders jegens aspirant-pleegouders wanneer de verkrijging van een malafide medische verklaring aan grove nalatigheid van de vergunninghouder is toe te schrijven. Buiten dat geval is er geen aanleiding om de aansprakelijkheid anders te leggen dan artikel 9 dit doet, temeer omdat pleegouders zich kunnen verzekeren tegen het overlijden van het kind tijdens de reis naar Nederland. Verder is mij bekend dat tussen de Vereniging Wereldkinderen en verzekeraars overleg gaande is ten einde ook een risicodekking te verkrijgen voor het geval dat het kind na aankomst in Nederland komt te overlijden.

Artikel 10

Anders dan de leden van de C.D.A.-fractie ben ik van mening dat het woord «kan» in dit artikel niet dient te worden vervangen door het woord «zal». De officier van justitie heeft hier, evenals bij andere kinderbeschermingsmaatregelen, een discretionaire bevoegdheid om de maatregel van voorlopige toevertrouwing te nemen. Door het gebruik van het woord «kan» wordt opengelaten de mogelijkheid om zonder deze maatregel over te gaan tot overplaatsing van het pleegkind naar een ander gezin.

Naar Nederlands internationaal privaatrecht kunnen beschermende maatregelen ten aanzien van minderjarigen die in Nederland hun gewone verblijfplaats hebben, door de Nederlandse autoriteiten met toepassing van Nederlands recht worden genomen. Deze regel is neergelegd in de artikelen 1 en 2 van het op 5 oktober 1961 te 's-Gravenhage gesloten Verdrag betreffende de bevoegdheid der autoriteiten en de toepasselijke wet inzake de bescherming van minderjarigen, bij welk verdrag Nederland partij is.

Of de voorlopige toevertrouwing in het afstandsland wordt erkend, is op het tijdstip waarop zij plaatsvindt niet van belang.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of bij een voorlopige toevertrouwing aan de raad voor de kinderbescherming zes weken voldoende zijn om zorgvuldig te onderzoeken wie het gezag over het kind zal moeten krijgen.

De periode van zes weken is dezelfde als die welke in artikel 241, Boek 1, van het Burgerlijk Wetboek is aangehouden. De voorlopige toevertrouwing moet worden beschouwd als een noodmaatregel die op een zo kort mogelijke termijn dient te worden vervangen door een gezagsvoorziening. In verband met de ratio van de regeling zie ik geen aanleiding om de duur ervan te verlengen.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen of er gesproken kan worden van «voogdij» naar Nederlands recht, waaruit ontzetting kan plaatsvinden.
Elders heb ik, naar aanleiding van vragen van de S.G.P.-fractie, reeds uiteengezet dat de regeling inzake de voorlopige toevertrouwing toepassing kan vinden ongeacht of de pleegouders met het gezag over het kind zijn bekleed en ongeacht of dat gezag is ontleend aan een buitenlands adoptievonnis of aan een Nederlandse voogdijbeschikking. Onder «ontzetting uit de voogdij» wordt mede verstaan de ontzetting uit het gezag dat aan een buitenlandse beslissing is ontleend. Het voorstel van de Vereniging van secretarissen van de raden voor de kinderbescherming kwam eveneens reeds ter sprake in mijn antwoord op vragen van de S.G.P.-fractie.

Artikel 12

Het tweede lid voorziet in de publikatie van de lijst van gegevens die een verzoeker moet overleggen bij zijn aanvraag. Anders dan de leden van de C.D.A.-fractie meenden, wordt niet beoogd de individuele aanvraag te publiceren.

De voornoemde leden waren voorts de mening toegedaan dat samenwerkingsbereidheid tussen vergunninghouders gunstig is, maar dat een verplichting tot samenwerking beter zou zijn. Zij hechtten daaraan omdat concurrentie tussen ons land en adoptielanden voorkomen dient te worden. Naar hun mening zouden ten aanzien van die samenwerking in een algemene maatregel van bestuur nadere regels kunnen worden gesteld.
Naar aanleiding van deze stellingen merk ik vooreerst op dat artikel 12 een aantal vereisten noemt waaraan in de fase van de aanvraag moet zijn voldaan. In die fase kan niet meer worden geëist dan de bereidheid tot samenwerking. Uit het bepaalde in artikel 14 volgt dat de vergunning wordt ingetrokken wanneer de bereidheid tot samenwerking niet langer bestaat. Er is derhalve in feite sprake van een samenwerkingsplicht. De vormgeving van de samenwerking is overgelaten aan de bemiddelende organisaties. Ik acht een nadere regeling op dit punt niet noodzakelijk nu blijkt dat die samenwerking in de huidige praktijk niet te wensen overlaat. De mogelijkheid tot het treffen van een uitvoeringsregeling is beperkt tot de uitwerking van de vereisten, aan het bestuur van de rechtspersoon te stellen (artikel 12, vijfde lid). Het betreft hier mede de door de vraagstellers genoemde organisatorische opzet van de rechtspersoon.

Op de vraag van het R.P.F.-fractielid, waarom aan de aspirant-pleegouders, en niet aan de vergunninghouder de verplichting wordt opgelegd om verantwoording af te leggen van de contacten die hebben geleid tot de binnenkomst in Nederland van het buitenlandse pleegkind, ging ik reeds in naar aanleiding van vragen van de leden van de V.V.D.-fractie. De functie van bemiddelaar brengt mee de verplichting jegens de pleegouders om ervoor te zorgen dat bij de binnenkomst van het pleegkind in Nederland aan alle ter zake gestelde wettelijke vereisten is voldaan.

Derde lid

Het R.P.F.-fractielid vroeg of uit de toelichting moet worden opgemaakt dat elke vergunninghouder verplicht is deelbemiddeling te verrichten ten

behoeve van «zelfdoeners». Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik naar hetgeen ik naar aanleiding van de gelijkluidende vraag van de leden van de S.G.P.-fractie in het algemene gedeelte heb opgemerkt.

Artikel 13

Terecht menen de leden van de P.v.d.A.-fractie dat de minister een vergunning in elk geval moet weigeren wanneer er sprake is van gegronde vrees dat de aanvrager het bij of krachtens de voorgestelde wet bepaalde niet zal naleven. Deze bepaling is bij nota van wijziging in dier voege gewijzigd dat de minister in dat geval de aanvraag afwijst.

Artikel 14

Naar aanleiding van de vraag van het lid van de G.P.V.-fractie naar de noodzaak van de bepaling dat een vergunninghouder die gedurende ten minste twee jaren geen bemiddeling meer heeft voltooid, zijn vergunning kan verliezen, merk ik op dat het hier – zie de aanhef van artikel 14, tweede lid – om een «kan»-bepaling gaat. Inactiviteit gedurende een langere periode kan, doch behoeft niet steeds te duiden op tekortkomingen aan de zijde van de vergunninghouder.

Tweede lid

Anders dan de leden van de P.v.d.A.-fractie ben ik van mening dat het in de onder b genoemde gevallen noodzakelijk is dat de minister een afweging maakt alvorens zijn beslissing over de intrekking van de vergunning te nemen. Uit een ter zake ingesteld onderzoek kan blijken dat er omstandigheden zijn die aanleiding zijn om de vergunning (vooralsnog) niet in te trekken.

Onder b

Aan de suggestie van de voornoemde leden, om ter wille van de continuïteit en de kwaliteit van de bemiddeling te eisen dat per jaar een aantal bemiddelingen plaatsvindt, kan geen gevolg worden gegeven in verband met de grote verschillen in het jaarlijkse aantal bemiddelingen per organisatie.

Artikel 16

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de C.D.A.-fractie over de controle op de in het buitenland gegeven vergoedingen en de betrouwbaarheid van de contacten, wijs ik in de eerste plaats op het aan de bemiddelende rechtspersonen opgelegde verbod om winst te maken (artikel 12, vierde lid) en naar de verschillende bepalingen die betrekking hebben op de administratie en de verslaggeving (artikel 18) alsmede de ruime controlemogelijkheden die in de artikelen 20 en 21 aan ambtenaren van het Ministerie van Justitie worden gegeven.

Voor wat de betrouwbaarheid van de contacten betreft, deelde ik naar aanleiding van vragen van de V.V.D.-fractie reeds mede dat niet wordt overwogen in het buitenland een gerichte controle daarop uit te oefenen. Dat sluit echter niet uit dat in incidentele gevallen een onderzoek wordt ingesteld.

Op de vraag van het lid van de G.P.V.-fractie of ook indien in een bepaald land slechts één instelling is belast met taken op het gebied van interlandelijke adoptie, slechts één Nederlandse instelling het contact zal mogen hebben, moet bevestigend worden geantwoord. Er zal echter, indien sprake is van één grote landelijke organisatie, in de regel sprake

zijn van een opsplitsing in regionale bureaus. Die bureaus kunnen worden beschouwd als afzonderlijke lokale organisaties. Er bestaat geen bezwaar tegen indien in dit geval verschillende Nederlandse instellingen elk met een bureau contacten onderhouden.

Derde lid

Het antwoord op de vraag van het lid van de R.P.F.-fractie wat onder «onevenredig hoge» vergoedingen dient te worden verstaan, luidt dat een vergelijking zal moeten worden getrokken met een vergoeding die in een bepaald land als redelijk wordt beschouwd.

Het lid van de G.P.V.-fractie vroeg om een verduidelijking van de bepaling in het zesde lid, dat de bemiddelende organisatie zodanig moet zijn toegerust dat een zorgvuldige en doeltreffende uitvoering van zijn werkzaamheden is gewaarborgd. In de eerste plaats zij opgemerkt dat het aan het woord zijnde lid bedoeld zal hebben het zesde lid van artikel 12, en niet van artikel 16. Zoals ik in mijn antwoord op vragen van de leden van de D66-fractie reeds aangaf, moet het ten departemente bestaande inzicht in de toerusting van bestaande bemiddelende organisaties voldoende worden geacht om daarover met betrekking tot vergunningaanvragers tot een juist oordeel te komen. Anders dan de genoemde leden ben ik van mening dat het niet goed mogelijk is het desbetreffende vereiste in een algemene maatregel van bestuur nader uit te werken. De vereisten voor kleine organisaties verschillen immers aanzienlijk van die welke aan een grote organisatie kunnen worden gesteld.

Voor het overige memoreer ik dat de vereisten inzake de toerusting in verband moeten worden gebracht met de voorwaarden van artikel 8 en met de nadere bepalingen van de artikelen 16–18. Ten slotte wijs ik op de voorschriften inzake de afwijzing van de vergunningaanvraag. Wanneer de toerusting van de rechtspersoon van dien aard is dat aan de eisen van zorgvuldigheid niet zal kunnen worden voldaan, is dat een reden tot afwijzing van de aanvraag.

Vierde lid

Het lid van de R.P.F.-fractie vroeg of het bepaalde in het vierde lid niet te ver gaat.

De praktijk heeft vooralsnog niet uitgewezen dat één bemiddelaar niet in staat is de betrekkingen met een instelling of organisatie in het buitenland, via welke kinderen voor adoptie beschikbaar worden gesteld, te onderhouden. Voor het overige verwijs ik naar mijn antwoord op vragen van de G.P.V.-fractie over dit artikel.

Het aan het woord zijnde lid vroeg tevens of het vierde lid niet aldus zou moeten worden gewijzigd dat het zich tot natuurlijke personen uitstrekt.

Gezien het geringe aantal «zelfdoeners», welk aantal na de inwerkingtreding van de voorgestelde regeling waarschijnlijk nog verder zal afnemen, acht ik een voorziening als voorgesteld niet noodzakelijk. Het zal in dat geval slechts om incidentele contacten gaan, zodat geen problemen zijn te verwachten. Overigens teken ik aan dat in de meeste landen van herkomst geen directe contacten van aspirant-pleegouders met bemiddelende organisaties (zg. «zelfbemiddeling») worden toegestaan.

Artikel 17

Op de vraag van de leden van de C.D.A.-fractie, of het niet de voorkeur zou verdienen dat aspirant-pleegouders pas worden ingeschreven

wanneer zij de beginseltoestemming hebben verkregen, heb ik, naar aanleiding van vragen van de leden van R.P.F.-fractie, reeds ontkennend geantwoord. Beoogd is te bereiken dat in die gevallen waar dat gewenst wordt, de bemiddeling zo vroeg mogelijk een aanvang neemt. Deze zal steeds ten minste zo veel tijd in beslag nemen als het onderzoek voorafgaande aan de verlening van de beginseltoestemming. Van een discrepantie, zoals door de aan het woord zijnde leden bedoeld, is derhalve geen sprake.

De leden van de fractie van de V.V.D. stelden voor om aan vergunninghouders de verplichting op te leggen om in het geval dat aspirant-pleegouders wensen te veranderen van bemiddelende organisatie, dit met het oog op het beheer van de centrale wachtlijst aan het ministerie schriftelijk te melden. Aan dit voorstel, dat beantwoordt aan de wens om een zekere controle uit te oefenen op de gang van zaken bij de bemiddeling, is gevolg gegeven door toevoeging van een nieuw artikel 17a.

Voor het antwoord op de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie over het tijdstip van inschrijving bij een vergunninghouder verwijs ik naar hetgeen ik zojuist naar aanleiding van vragen van de leden van de C.D.A.-fractie heb uiteengezet. Onjuist is de stelling van deze leden dat de bemiddelende organisatie haar werkzaamheden pas kan aanvangen nadat de beginseltoestemming is verleend.

Artikel 19

Op de vraag van de leden van de C.D.A.-fractie, de P.v.d.A.-fractie, de G.P.V.-fractie en de R.P.F.-fractie, wie als belanghebbenden in artikel 19 moeten worden beschouwd, heb ik reeds in het algemene gedeelte van deze memorie geantwoord naar aanleiding van vragen van de leden van de V.V.D.-fractie. Uit dat antwoord kan worden afgeleid dat ambassades of consulaten van landen van waaruit kinderen worden geadopteerd, in beginsel niet als belanghebbenden kunnen worden aangemerkt.

Artikel 22

De vraag van de leden van de C.D.A.-fractie, of aanpassing van artikel 22 wenselijk is ten einde in geval van kinderhandel een gevangenisstraf van 6 jaar mogelijk te maken, heb ik reeds behandeld in mijn antwoord op vragen daarover van de leden van de V.V.D.-fractie. Zoals daar is uiteengezet, voorziet het wetsvoorstel in sancties op de niet-naleving van administratiefrechtelijke voorschriften. Ik zie vooralsnog geen aanleiding om daarnaast in het Wetboek van Strafrecht een afzonderlijke voorziening te treffen ten einde kinderhandel, voorzover niet verband houdend met prostitutie, strafbaar te stellen. Overigens is, anders dan de voornoemde leden blijkbaar menen, het uit winstbejag handelen in strijd met artikel 11 of artikel 17 als misdrijf aangemerkt.

De vraag van het R.P.F.-fractielid over de strafmaat is eveneens reeds beantwoord naar aanleiding van vragen van de V.V.D.-fractie. Het antwoord op de vraag van het voornoemde lid of het element «uit winstbejag» bewijstechnisch hard te maken zal zijn, ligt besloten in de bepalingen van artikel 18 ten aanzien van de administratie, de verplichting om jaarverslagen aan het Ministerie van Justitie over te leggen en in controlebevoegdheden die door de artikelen 20 en 21 aan ambtenaren van het Ministerie van Justitie zijn toegekend.

Artikel 23

Naar aanleiding van de opmerking van het lid van de R.P.F.-fractie dat een geldboete voor sommigen, die reeds grote bedragen voor een adoptie overhebben, niet onoverkomelijk behoeft te zijn, verwijs ik naar mijn antwoord op vragen van de leden van de V.V.D.-fractie. De sanctie van artikel 23 is verhoogd tot een geldboete van de derde categorie. Op grond van artikel 36a van het Wetboek van Strafrecht kan de betrokkenen, naast de boete die hen wordt opgelegd, de besparing die zij door de illegale opneming hebben bereikt, worden ontnomen.

Terecht heeft de commissie erop gewezen dat in artikel 21 de verwijzing in het eerste lid dient te luiden «de in artikel 20 bedoelde ambtenaren ....». Terecht ook heeft zij geattendeerd op de onjuiste wijze waarop in artikel 26 de Beginselenwet voor de kinderbescherming is geciteerd. Hierin is bij nota van wijziging voorzien.

De Staatssecretaris van Justitie,
V. N. M. Korte-van Hemel

STATISTISCHE GEGEVENS BETREFFENDE DE OPNEMING IN NEDERLANDSE GEZINNEN VAN BUITENLANDSE ADOPTIEFKINDEREN IN DE JAREN 1984–1987

STAAT 1.1 Overzicht betrekking hebbend op de procedure tot opneming van buitenlandse adoptiefkinderen over de jaren 1984–1987.
Numbers concerning the procedure of placement of foreign adoptive children in Dutch families in the years 1984–1987

	1984	1985	1986	1987
1. Verzoeken ter verkrijging van beginseltoestemming	1675	1550	1791	1763
2. Verstrekte beginseltoestemmingen	1431	1227	1255	1253
3. Intrekkingen van het verzoek	962	1203	565	624
4. In Nederlandse gezinnen opgenomen (buitenlandse) adoptiefkinderen	965	1297	1198	872
5. Afwijzingen i.v.m. ongeschiktheid van aspirant-pleegouders	11	4	8	5

1. Requests for initial consent
2. Initial consents granted
3. Withdrawals of requests
4. Foreign children placed in Dutch adoptive families
5. Refusals because requesting adoptive-parents are found not suitable

STAAT 1.1.1 Overzicht betrekking hebbend op de verdeling van het aantal verzoeken om een beginseltoestemming over de jaren 1984–1987
Numbers concerning request for initial consent in the years 1984–1987

Verzoeken ter verkrijging van beginseltoestemming	1984	1985	1986	1987
1. voor een eerste kind	1123	1031	1140	1166
2. voor een tweede kind	415	373	512	469
3. voor een derde kind	109	129	115	108
4. voor een vierde kind en volgend	28	17	24	20
Totaal	1675	1550	1791	1763

1. Requests for initial consent for a first child
2. Requests for initial consent for a second child
3. Requests for initial consent for a third child
4. Requests for initial consent for a fourth child

STAAT 1.1.2 Overzicht van het aantal verstrekte beginseltoestemmingen over de jaren 1984–1987
Number concerning the initial requests that are granted in the years 1984–1987

Aantal verstrekte beginseltoestemmingen	1984	1985	1986	1987
1. voor een eerste kind	1041	820	696	671
2. voor een tweede kind	377	355	430	485
3. voor een derde kind	6	45	107	87
4. voor een vierde kind en volgend	7	7	22	10
Totaal	1431	1227	1255	1253

1. Initial consent for a first child
2. Initial consent for a second child
3. Initial consent for a third child
4. Initial consent for a fourth child

STAAT 1.1.3 Overzicht betrekking hebbend op de opneming van buitenlandse adoptiefkinderen in Nederlandse gezinnen over de jaren 1984–1987
Numbers concerning the placement of foreign children in Dutch adoptive families in the years 1984–1987 to be adopted according to Dutch Law

Aantal opgenomen buitenlandse adoptiefkinderen	1984	1985	1986	1987
1. een eerste kind	592	803	708	484
2. een tweede kind	319	434	430	324
3. een derde kind	38	52	51	52
4. een vierde kind en volgend	16	8	9	12
Totaal	965	1297	1198	872

1. First child
2. Second child
3. Third child
4. Fourth child

STAAT 2.1 De verdeling van de in Nederlandse gezinnen opgenomen buitenlandse adoptiefkinderen naar land van herkomst over de jaren 1984–1987
Foreign children placed in Dutch adoptive families in the years 1984–1987 to be adopted according to Dutch Law

	1984	1985	1986	1987
1. AFRIKA				
Ethiopië	3	9	5	16
Ghana	–	1	–	–
Lesotho	1	–	–	–
Madagascar	1	–	1	2
Marokko	–	1	2	2
Mauritius	1	–	–	–
Sierra Leone	–	–	2	2
Tanzania	–	–	2	–
Tunesië	–	–	–	1
Totaal	6	11	12	23
2. AZIË				
India	101	188	161	101
Iran	1	–	–	–
Israël	–	–	3	4
Korea	108	165	157	116
Libanon	3	–	–	–
Nepal	3	1	1	–
Pakistan	2	1	–	3
Philippijnen	4	4	4	10
Sri Lanka	460	537	565	275
Taiwan	2	–	1	–
Thailand	1	10	9	9
Totaal	685	906	901	518
3. AUSTRALIË C.A.				
Nw. Zeeland	1	–	–	–
Totaal	1	–	–	–

	1984	1985	1986	1987
4. EUROPA				
Frankrijk	1	–	–	–
Italië	1	1	–	1
Joegoslavië	2	–	–	2
Polen	–	1	10	6
Portugal	–	–	5	5
Spanje	–	–	–	2
Tjechoslowakij	–	1	–	–
Totaal	4	3	15	16
5. NOORD-AMERIKA				
Amerika	1	–	–	–
Totaal	1	–	–	–
ZUID- EN MIDDEN-AMERIKA				
Bolivia	2	4	7	1
Brazilië	25	78	56	63
Chili	13	11	12	6
Colombia	159	210	151	191
Costa Rica	4	8	9	6
Dominicaanse Republiek	2	5	5	3
El Salvador	–	–	–	1
Guatamala	2	3	3	4
Haïti	48	39	25	28
Honduras	10	16	–	–
Mexico	–	2	–	–
Paraguay	1	–	1	6
Peru	2	–	1	6
Suriname	–	1	–	–
Totaal	268	377	270	315
Totaal generaal	965	1297	1198	872

STAAT 2.2 De verdeling per bemiddelende organisatie van de in Nederlandse gezinnen opgenomen buitenlandse adoptiefkinderen over de jaren 1984–1987 Foreign children placed in Dutch families through adoptive-placement organisations in the years 1984–1987 to be adopted according to Dutch Law

1. Bureau Interlande-Adoptie/ Wereldkinderen	376	549	440	403
2. Stichting F.L.A.S.H.	328	327	337	173
3. Stichting H.O.G.A.R.	25	36	48	57
4. Stichting Kind en Toekomst	98	206	198	91
5. Vereniging B.A.N.N.D.	28	52	40	36
6. Stichting A.C.N.S.	34	37	26	13
7. Stichting Bemiddeling Adopties (S.B.A.)	–	10	10	4
8. Stichting Juthika	–	–	4	4
9. Stichting Ethiopia	–	5	–	7
10. Stichting the Welcome Group	14	41	36	–
11. Overig (buitenlandse bemiddelaars + zelfdoeners)	62	46	69	84
Totaal	965	1297	1198	872

STAAT 2.3 De verdeling van de in Nederlandse gezinnen opgenomen buitenlandse adoptiefkinderen in het jaar 1987 naar geslacht en leeftijd
Foreign children placed in Dutch adoptive families in the year 1987 according to sex (j = boys, m = girls) and age

1987

Leeftijd	Jongens	Meisjes	Totaal
0 tot 1 jaar	293	332	625
1 tot 2 jaar	36	47	83
2 tot 3 jaar	30	24	54
3 tot 5	29	39	68
5 jaar en ouder	20	22	42
Totaal	408	464	872